

Berap II 2025

Raad: 27 november 2025
Dossiernr.: 2025-275994

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	5
2 Samenvatting.....	7
Verzameltabel begrotingswijzigingen	7
3 Ontwikkelingen.....	10
4 Programma's	12
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning.....	12
Programma 2 Veiligheid	20
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat.....	25
Programma 4 Economie	30
Programma 5 Onderwijs.....	34
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	40
Programma 7 Sociaal Domein	52
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu.....	68
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	78
Algemene Dekkingsmiddelen	82
5 Investerings.....	94
6 Rechtmatigheid	99
7 Reserves	101
Algemene Reserve.....	101
Overige reserves.....	103
8 Ruimte in de begroting.....	104
Wijziging op programmaniveau	105

Ruimte in de begroting.....107

1 Inleiding

Met deze bestuursrapportage (Berap II) informeren wij u over de realisatie van de programmabegroting 2025 over nagenoeg de eerste acht maanden van dit jaar.

Conform artikel 6 van de Financiële verordening gaan wij in de Berap in op de afwijkingen ten opzichte van de begroting voor wat betreft:

- A. de realisatie van de beleidsvoornemens en;
- B. de lasten en baten per programma en investeringen als deze groter zijn dan € 100.000.

De drie w-vragen komen terug: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat mag het kosten? In de lijn met de jaarstukken (het betreft verantwoording) zijn de vragen als volgt: wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan, wat zijn de financiële afwijkingen?

Er wordt gerapporteerd over alle voorgenomen acties uit de programmabegroting onder "wat hebben we daarvoor gedaan". "Geen afwijkingen" betekent dat de actie volgens planning verloopt.

Stoplichtmethode

In deze Berap is de beleidsverantwoording gevisualiseerd met "stoplichten". Er zijn 4 opties:

- een groen bolletje met een vinkje: gereed
- een groen bolletje: volgens planning dan wel is in uitvoering
- een geel bolletje met een uitroepteken: gering buiten de planning (maar nog niet zorgwekkend)
- een rood bolletje met een kruis erin: buiten planning (significante afwijkingen).

Bij de gele en rode stoplichten is de afwijking toegelicht.

Om deze nieuwe weergave van de beleidsverantwoording zo bondig mogelijk te kunnen presenteren is een liggend afdrukstand gekozen.

Financiële afwijkingen

Onder "Financiële afwijkingen" zijn de voorgestelde wijzigingen van de geautoriseerde budgetten opgenomen en toegelicht. Bij "Voortgang incidentele budgetten" worden de incidentele budgetten groter dan € 100.000 gevolgd. Het laatste hoofdstuk van deze Berap gaat in op de ruimte in de begroting.

Begrotingswijziging

Voor de afwijkingen groter dan € 100.000 per programma doen wij conform de Financiële verordening voorstellen om de begroting aan te passen. Indien nodig en/of wenselijk nemen we ook kleinere afwijkingen mee in deze begrotingswijziging.

In verband met de aanscherping van het begrip begrotingsrechtmatigheid door de wetgever stellen wij vaker dan voorheen bijstelling van budgetten voor. In het verleden waren lasten die gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten niet onrechtmatig. Met ingang van de rechtmatigheidsverantwoording zijn deze overschrijdingen nog steeds acceptabel, maar dienen ze expliciet gerapporteerd te worden in de jaarrekening. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen worden deze lasten en baten alsnog in de begroting opgenomen hoewel het geen effect op het resultaat heeft. Deze zijn voor zover mogelijk in deze Berap I opgenomen, maar zullen vooral in de Berap II tot uitdrukking komen.

In hoofdstuk 2 Samenvatting staan de voorgestelde aanpassingen van de begroting. Per onderwerp is een toelichting opgenomen in hoofdstuk 4 Programma's. Daarbij wordt verwezen naar de nummers uit de verzameltabellen. Waar geen specifieke dekking is aangegeven worden de budgettaire effecten ten laste of ten gunste van de incidentele middelen gebracht. De reguliere begrotingswijziging eindigt met een positief saldo van € 1.707.086. Het incidentele saldo ad € 1.707.086 komt deels ten gunste van de post onvoorzien eenmalig € 207.086 en deels ten gunste van de algemene reserve € 1.500.000.

Leeswijzer

In de gepresenteerde tabellen betekent een negatief getal een nadeel en een positief getal een voordeel op de exploitatie:

- lagere baten is een nadeel dus een -.
- hogere baten is een voordeel dus een +.
- hogere lasten is een nadeel is een -.
- lagere lasten is een voordeel is een +.

2 Samenvatting

Hierna volgt de verzameltabel van de begrotingswijzigingen. De reguliere begrotingswijziging eindigt met een positief saldo van € 1.707.086. Het incidentele saldo komt deels ten gunste van de post onvoorzien eenmalig (€ 207.086) en deels ten gunste van de algemene reserve (€ 1.500.000).

De mutaties reserves zijn in deze tabel inbegrepen.

Verzameltabel begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1

Programma	Nr.		I/S	Lasten	Baten
1- Bestuur en Ondersteuning	1	Inhuur griffie	I	-55.000	
	2	Burgemeester	I	-70.000	
	3	GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering)	S	-60.000	
	4	Advertentiekosten / Representatiekosten	I	-35.000	
	5	Leges burgerzaken	I	-110.000	155.000
	6	Pensioenvoorziening (voormalige wethouders)	I	-80.000	
	7	Tweede Kamerverkiezing 2025	I	-247.000	
2- Veiligheid	8	Veiligheidsregio Fryslân (VRF)	I	42.799	
3- Verkeer, Vervoer en Waterstaat	9	Aanpak niet beveiligde spoorwegovergang Deinum	I	-75.000	
4- Economie	10	Uitvoering projecten Regiodeal (Dijk van een wijf / SEAP II)	I	-2.151.002	1.608.070
5- Onderwijs	11	Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP	I	626.835	
	12	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	I	-240.945	240.945
	13	Leerlingenvervoer	I	-31.000	
	14	Onderwijs achterstanden beleid (OAB)	I	-95.075	95.075
	15	Einstein Class	I	-50.409	
6- Sport, Cultuur en Recreatie	16	Bibliotheek subsidie IDO 2025	I	-46.626	46.626
	17	SPUK Stimulering Sport 2025	I		129.350
	18	De Trije Franeker	I	-75.000	15.000
	19	Regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed	I	-60.000	
	20	Lening kaatsmuur Winsum	I	-18.400	

Gemeente Waadhoeke

7- Sociaal Domein	21	Meicirculaire 2025 - doorbetaling WSW	I	-392.004	
	22	Mantelzorg	I	35.000	
	23	Inburgering	I	-35.000	35.000
	24	Dienst Noardwest Fryslân (Definitieve jaarrekening 2024)	I	-400.000	
	25	Dienst Noardwest Fryslân (Burap II 2025)	I	-754.402	186.570
	26	BUIG 2025 (Definitieve BUIG middelen 2025)	I		-743.990
8- Volksgezondheid en milieu	27	Veiligheidsregio Fryslân (VRF)	I	28.159	
	28	Kosten juridische ondersteuning	I	-55.000	
9- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijk Vernieuwing	29	Uitvoeringskosten Omgevingswet	I	-333.120	
		Terugdraaien dekking reserve invoering Omgevingswet	I	150.000	
	30	Leges omgevingsvergunningen	I		-208.000
	31	Dwangsommen omgevingsvergunningen	I		46.500
Algemene Dekkingsmiddelen	32	Overige gronden en landerijen	I	-10.000	240.000
	33	Sloopkosten oud zwembad Bloemketerp	I	-110.000	
	34	Dividend Omrin	I		-72.450
	35	Dividend BNG	I		98.000
	36	Fiscale advisering (BDO-rapport)	I	-25.000	
	37	Heffing en invordering gemeentelijke belastingen	I	-25.000	
	38	Meicirculaire 2025	I		3.219.889
		Meicirculaire 2025 - te reserveren budgetten	I	-1.137.615	
		Septembercirculaire 2025 - hogere uitkering	I		3.150.463
		Septembercirculaire 2025 - te reserveren budgetten	I	-251.475	
		Septembercirculaire 2025 - toevoegen aan reserve sociaal domein	I	-2.127.000	
	39	Dubbele geraamde inkomsten projectleider Friese norm	I		-141.100
	40	Mutaties reserves:	I		
		- bestemmingsreserve IHP	I	-626.835	
		- reserve sociaal domein - (Burap II De Dienst / Jaarrekening 2024 De Dienst / Buig)	I		1.711.822
		- reserve sociaal domein - onvoorzien met bestemming	I	-244.491	
		- bestemmingsreserve Regiodeal	I		542.932

		- bestemmingsreserve invoering omgevingswet	I		-150.000
		- bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen	I		60.000
	41	Huren en lease dienstauto's	I	-45.000	
	42	Onvoorzien met bestemming - loon- en prijsontwikkeling	S	60.000	
		Onvoorzien met bestemming - incidentele vrijval	I	326.499	
		Onvoorzien met bestemming - overheveling naar taakveld	I	166.218	
		Budget kwaliteitsborging naar taakveld	I	-149.718	
		Budget taal ontheemden Oekraïne naar taakveld	I	-16.500	
		Onvoorzien met bestemming - naar reserve sociaal domein	I	244.491	
				Financieel effect Berap II	1.707.086
				Ten gunste van onvoorzien incidenteel	207.086
				Ten gunste van de algemene reserve	1.500.000

3 Ontwikkelingen

Financiële ontwikkelingen FUMO

De FUMO heeft bij zijn bestuurlijk halfjaar rapportage een prognose gegeven over de financiële situatie van de FUMO over 2025. De rapportage laat een zorgelijk tekort zien van afgerond € 1,4 miljoen. De tekorten in 2025 worden veroorzaakt door een lagere productiviteit in relatie tot de nagestreefde productiviteitsnorm van 1.360 uur en hogere onvermijdbare ICT kosten. De lagere productiviteit wordt veroorzaakt door een stijgend ziekteverzuim en meer noodzakelijke scholingsuren. Om deze tekorten terug te dringen heeft de FUMO op de korte termijn een aantal maatregelen genomen, zoals het halveren van werkoverleggen en het verzuimprotocol verder analyseren. Het positieve financiële effect van deze maatregelen zit nog niet in het verwachte tekort verwerkt. Het is op dit moment nog niet bekend of deze financiële resultaten effect hebben op de structurele begroting 2026 van de FUMO.

Het verwachte tekort heeft als resultaat dat de algemene reserve van de FUMO moet worden aangevuld. De omvang van de algemene reserve bedraagt op dit moment € 1,1 miljoen. Dit is niet afdoende om het verwachte tekort uit te dekken. Om deze reden heeft de FUMO de deelnemende gemeenten en Provincie verzocht om een eenmalige bijdrage van € 2,0 miljoen om de algemene reserve aan te vullen, om ook hiermee het weerstandsvermogen van de FUMO weer op peil te krijgen. De deelnemende gemeenten en Provincie hebben besloten om deze eenmalige bijdrage op dit moment niet te verstrekken en hierbij eerst de jaarrekening 2025 van de FUMO af te willen wachten.

Ter indicatie: Indien de gemeenten en Provincie genooddaakt zijn om bij de jaarrekening 2025 alsnog een eenmalige bijdrage van 2,0 miljoen te moeten doen, dan zal het aandeel van de gemeente Waadhoeke daarin naar verwachting ongeveer € 128.000 zijn.

Grondexploitaties bedrijventerreinen en woningbouw

De realisatie grondexploitatie wijkt behoorlijk af van de begroting door twee relatief grote oorzaken:

Voor bedrijventerrein Kie fase 2 zijn de geraamde opbrengsten van € 1,1 miljoen in 2025 niet haalbaar omdat er geen nutsaansluitingen voor de bouwrijpe kavels zijn. De verkoop gaat wel door (bedrijven willen door) maar opbrengsten komen gefaseerd binnen: eerste 50% bij aktepassering en de resterende 50% na beschikbaar komen van de nutsvoorzieningen.

Voor woningbouwlocatie St.-Annaparochie Zuidwest gaat het bouwrijp maken in 2025 niet meer lukken. Dit was voor € 1,1 miljoen geraamd in 2025. De voorbereidingen nemen meer tijd in beslag en tegelijkertijd is er een beroep ingesteld tegen het vastgestelde bestemmingsplan.

Het financiële effect hiervan wordt in de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitaties verwerkt en een afzonderlijke begrotingswijziging verwerkt. Naar verwachting kunnen deze effecten opgevangen worden door de getroffen voorzieningen en de reserve grondexploitatie.

Overdracht pensioenen (voormalige) wethouders

Onze gemeente heeft deelgenomen aan een landelijk onderzoek, geïnitieerd door het ministerie van BZK, IPO, VNG en de Unie van Waterschappen, naar de financiële gevolgen van de overdracht van pensioenen van politieke ambtsdragers naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Uit de terugkoppeling blijkt dat onze huidige voorziening per 1 januari 2025 grotendeels in lijn is met de uitkomsten van het onderzoek. Wel is van belang dat onze voorziening uitgaat van een volledige dekkingsgraad (100%). Dit vormt een aandachtspunt, omdat de daadwerkelijke dekkingsgraad van het ABP hier mogelijk van afwijkt.

Afhankelijk van de dekkingsgraad van het ABP kan dit ertoe leiden dat wij in 2027 een aanvullende afdracht moeten doen. De financiële impact hiervan kan aanzienlijk zijn. Op dit moment is nog niet duidelijk of deze mogelijke bijstelling al in 2025 in onze begroting moet worden verwerkt.

De commissie BBV zal naar verwachting medio november 2025 een standpunt innemen over de vraag of dit verschil nog in het boekjaar 2025 moet worden meegenomen. We volgen deze ontwikkeling nauwgezet.

In de jaarlijkse Appa-circulaire van het ministerie van BZK (december) wordt informatie opgenomen waarop wij de pensioenvoorziening baseren. De uitkomst hiervan staat los van de overdracht en wordt sowieso in de jaarrekening 2025 verwerkt.

4 Programma's

Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Nabij besturen

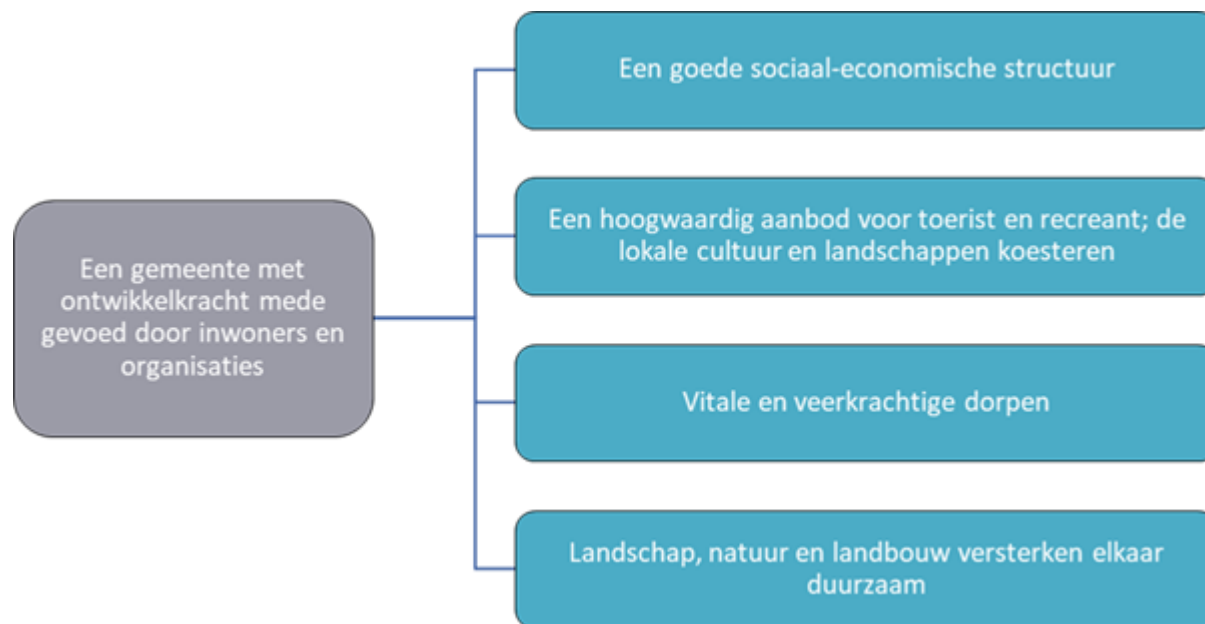
Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	In samenwerking met inwoners, bedrijven en mede overheden realiseren wij onze doelen	Toelichting
		Dorpen en wijken stimuleren bij het maken van dorps- en wijkvisies.	
		In twee dorpen/wijken gaan we aan de slag met gebiedsgericht werken.	
		Experimenteren met het participatie-instrument 'De stem van Waadhoeke'	
		Het dorps- en buurthuizenbeleid verder uitwerken.	

Programma Ontwikkelperspectief
Wat willen we bereiken?

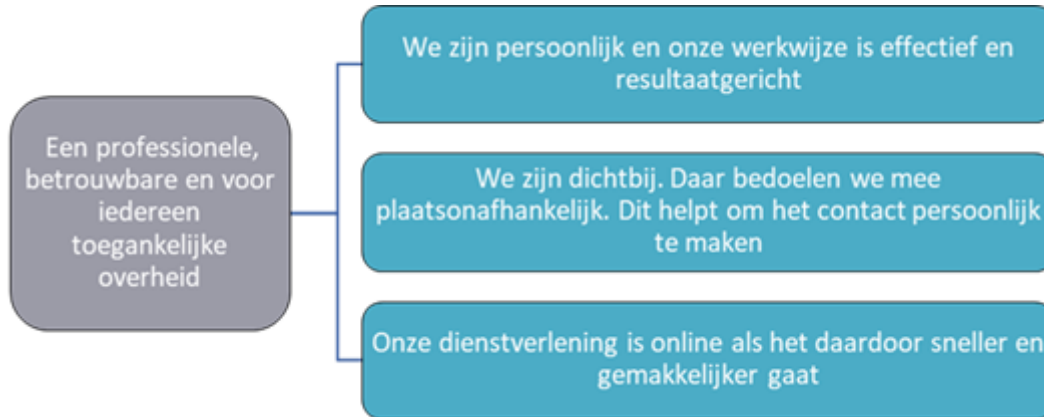
Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Een goede sociaal-economische structuur	Toelichting
●	●	Kennismakelaars aanstellen voor ondernemers en onderwijs om projectpartners te vinden.	
●	●	Innovatietafels starten voor ondernemers met creatieve ideeën.	
●	●	Een ondernemers- en mentorprogramma voor het faciliteren van ondernemers met kennis.	

●	●	Een platform agrifoodhub voor samenwerking en innovatie.	
●	●	Een platform maritieme hub voor samenwerking en innovatie.	
●	●	Bedrijventerreinen aantrekkelijker en toekomstbestendig te maken.	
●	●	Regiomarketing en behoefteonderzoek.	
●	●	Het project leren en werken in eigen regio.	
●	●	Project afbouw arbeidsmarkt om kennis van oudere werknemers te benutten voor jongeren.	
●	●	Werkcarrousel per sector waarbij we potentiële werknemers koppelen aan bedrijven.	
●	●	Een verbeterplan arbeidsmigranten als intermediair voor shortstay huisvesting.	
●	●	Inzetten op behoud talenten door instroom in hoger onderwijs te vergroten.	
Status Berap I	Status Berap II	Een goede sociaal-economische structuur	Toelichting
●	●	Het realiseren van het project Op paad Lâns it Waad met voorzieningen die de beleefbaarheid van de Waddenzee vergroten.	
●	●	Het promoten van de Wereld Erfgoederen Planetarium en Waddenzee en daarbij de verbinding met andere culturele hotspots op te zoeken.	
●	●	Samenwerken in de verdere professionalisering van de Academie van Franeker.	
●	●	We onderzoeken hoe het oude stadhuis van Franeker een bredere functie kan krijgen.	
●	●	Onderzoeken of Franeker een 'tuinstad' als cultureel en toeristische trekpleister kan worden.	

		Deelnemen aan Sense of Place (o.a. Dijk van een Wijf).	
Status Berap I	Status Berap II	Vitale en veerkrachtige dorpen	Toelichting
		Uitvoering geven aan Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM's) in vijf dorpen.	
		In minimaal drie kernen of wijken waar de leefbaarheid onder druk staat of dreigt te komen een plan maken om de leefbaarheid te versterken (vanuit de Regio Deal).	
		Het maken van een regionaal overkoepelende mobiliteitsagenda met als doel het verbeteren van het mobiliteitsaanbod in Noardwest-Fryslân (vanuit de Regio Deal).	
		Het borgen van het belang van de buurt als gezonde en sociale leefomgeving (ontmoeten) en dit onderwerp op bovenregionale en strategische agenda's krijgen.	
Status Berap I	Status Berap II	'Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam	Toelichting
		Deelnemen aan Greidhoeke plus met focus op een natuurinclusief platteland.	
		Deelnemen aan een initiatief waarbij gemeentelijke groene reststromen beschikbaar worden gesteld voor toepassing in de agrarische sector.	
		Deelname aan het Fries Programma Landelijk gebied of het vervolg daarop.	
		Het ontwikkelen van een gezond water- en bodembeheer, versterken van relaties tussen samenleving en agrarische sector en het streven naar een natuurinclusief platteland (vanuit de Regio Deal).	

Dienstverlening
Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	We zijn persoonlijk en onze werkwijze is effectief en resultaatgericht	Toelichting
●	●	Verbeteringen doorvoeren vanuit het onderzoek telefonische bereikbaarheid om de bereikbaarheid voor inwoners en ondernemers te verbeteren.	
●	●	Brieven en andere teksten aan of voor inwoners en ondernemers toetsen op helder en makkelijk taalgebruik, en waar nodig herschrijven (het zogeheten B1 niveau).	
●	●	Continue aandacht voor taal/toegankelijkheid organiseren, bijv. interne training, informatiedeling of bijeenkomsten.	
●	●		

		Ervaring opdoen met de pilot Serviceloket in Sint Annaparochie, zodat de fysieke dienstverlening in dat gebied van de gemeente verbetert.	
		De trainingen gastheerschap (houding en gedrag) die verschillende teams hebben gevolgd evalueren en evt. borgen in de organisatie.	
Status Berap I	Status Berap II	We zijn dichtbij. Daar bedoelen we mee plaatsafhankelijk. Dit helpt om het contact persoonlijk te maken	Toelichting
		De participatietool 'Stem van Waadhoeke' evalueren en eventueel structureel inzetten in de organisatie om de participatie met inwoners te verbeteren.	
		De uitkomsten van de verschillende klantreizen geven richting aan de verbeteringen van onze dienstverleningsprocessen, waarbij de ervaring van de inwoner leidend is.	
Status Berap I	Status Berap II	Onze dienstverlening is online als het daardoor sneller en gemakkelijker gaat	Toelichting
		Onderzoeken naar mogelijkheden voor meer e-formulieren en e-dienstverlening (bijv. MijnWaadhoeke/Mijn Overheid).	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

1 Inhuur griffie

In verband met langdurige afwezigheid bij de griffie is vervanging / inhuur noodzakelijk. Vooralsnog zijn de verwachte incidentele meerkosten inclusief kosten opleiding voor 2025 € 55.000.

2 Burgemeester en wethouders

De waarneming en vervanging van burgemeester Waanders heeft geleid tot € 70.000 aan niet geraamde kosten.

3 Bijdrage GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering)

De gemeenten dragen bij aan de kosten van de GGU van de VNG. In de algemene ledenvergaderingen van de VNG wordt jaarlijks besloten of en welke diensten, producten en programma's worden toegevoegd aan het GGU en of dit leidt tot aanpassing van de tarieven van de gemeenten. De begroting 2025 dient voor € 60.000 aangepast te worden aan de structurele tariefsverhoging GGU. Deze tariefsverhoging komt voort uit kostenstijging en uitbreiding diensten van € 60.000 en komt ten laste van de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling (LPO).

4 Advertentiekosten / representatiekosten

De advertentiekosten / representatiekosten zijn hoger dan geraamd van € 35.000.

De kosten van de gemeentepagina's in de kranten vallen dit jaar hoger uit dan verwacht. De vraag vanuit de organisatie voor publicatie op gemeentepagina in de kranten is groot, waardoor dit budget overschreden wordt.

5 Leges burgerzaken

De leges burgerzaken vertonen een positief effect gedurende het dienstjaar van € 155.000, de hogere inkomsten leges gaan gepaard met hogere lasten leges burgerzaken van € 110.000.

6 Pensioenvoorziening (voormalige) wethouders

Uit de halfjaarlijkse actualisatie is gebleken dat deze voorziening met € 80.000 aangevuld moet worden.

7 Tweede Kamerverkiezingen 2025

Op woensdag 29 oktober zijn de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd.

De lasten van de verkiezingen worden geraamd op € 247.000, vanuit het gemeentefonds worden wij gecompenseerd voor € 155.000. Het verschil van € 92.000 komt ten laste van de post eenmalige middelen. De lasten zijn inclusief personele lasten, dit betreft onder andere inhuur personeel van derden in verband met ziekte. (De baten vanuit het Gemeentefonds zijn geraamd onder Algemene Dekkingsmiddelen)

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten	
1	Inhuur griffie	I	-55.000	
2	Burgemeester	I	-70.000	
3	GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering)	S	-60.000	
4	Advertentiekosten / representatiekosten	I	-35.000	
5	Leges burgerzaken	I	-110.000	155.000
6	Pensioenvoorziening (voormalige wethouders)	I	-80.000	
7	Tweede Kamerverkiezingen 2025	I	-247.000	

Voortgang incidentele budgetten

Ontwikkellijnen & Regiodeal

Een deel van het budget ontwikkelijnen is inmiddels bestemd voor het aanjagen van projecten voor het ontwikkelperspectief.

Bestedingen zijn o.a.:

- De kosten voor de inzet van ontwikkellijntrekkers;
- Kosten kwartiermaken Europa;
- Kosten kwartiermaken Lobby-en netwerkagenda;
- Aanjagen uitwerking Nationaal Programma Vitale Regio's Noard-Fryslan.

	Begroting	Besteding	Restant
Ontwikkellijnen & Regiodeal	138.000	95.000	43.000

Programma 2 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Verminderen slachtofferschap van digitale criminaliteit	Toelichting
		Inwoners weerbaarder maken en barrières opwerpen voor daders en dadergroepen.	
		Een korte analyse uitvoeren aan de hand van de cyberwegenkaart van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).	
		Een eerste project (Cybersûn) starten om de kwetsbare doelgroep 'ouderen' te informeren en voor te lichten over veiligheidsrisico's die specifiek voor hen gepaard kunnen gaan met digitalisering.	
		Een start maken met een tweede project betreffende de uitrol van 'Hackshield' in Waadhoeke. 'Hackshield' is een cybersecuritygame voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar.	In onderling overleg is er voor gekozen om het project Hackshield niet uit te rollen. In plaats daarvan wordt door een stagiaire onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor interventies voor jeugd in Waadhoeke.
		De samenwerking op het gebied van digitale veiligheid met politie en andere partners optimaliseren door voorafgaand aan de start van de projecten brainstormsessies te organiseren.	
Status Berap I	Status Berap II	Beperken van georganiseerde/ondermijnende criminaliteit	Toelichting
		De weerbaarheid vergroten, zowel ambtelijk, bestuurlijk als van inwoners en ondernemers.	
		Voorlichtingsmomenten voor ondernemers, inwoners en collega's rondom verschillende thema's van ondermijning organiseren.	
		Deelnemen aan de voorlichtingscampagne van Meld Misdaad Anoniem (MMA).	Op dit moment is nog niet bekend aan welke voorlichtingscampagne de gemeente gaat deelnemen.
		Actief deelnemen aan lijn B van de Regiodeal Kwaliteit van leven: Vitale kernen.	

		De APV aanpassen en voorzien van een aantal artikelen waarmee de gemeente instrumenten krijgt in de aanpak van ondermijning.	
		Zorgen voor een nieuw Bibob-beleid, waarmee de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van Bibob toegepast kunnen worden in de gemeente.	
		De tool 'spookbewoning' implementeren, zodat de gemeente inzicht krijgt in het mogelijk misbruiken van panden in onze gemeente voor ondermijnende activiteiten.	
		Met behulp van de informatietafel signalen van ondermijning verder onderzoeken en deze verrijken met interne informatie.	
		Bij concrete signalen van ondermijning de mogelijkheid van samenwerking met ketenpartners onderzoeken en bestuursrechtelijke instrumenten inzetten.	
		Het onderzoek naar ondermijning in Friesland (Tops en Van der Torre) onder de aandacht van verschillende niveaus in de gemeentelijke organisatie brengen en te onderzoeken welke opvolging mogelijk is, zowel lokaal, subregionaal als regionaal.	
Status Berap I	Status Berap II	Voorkomen van jeugdoverlast en van het afglijden naar criminaliteit	Toelichting
		Zeswekelijks het Gemeentelijk Overleg Jeugd organiseren om signalen van jeugdoverlast te bespreken met interne collega's van verschillende afdelingen en externe partners zoals de politie en jongerenwerk.	
		In samenwerking met collega's en partners handelingskaders opstellen voor specifieke vormen van jeugdoverlast en de uitvoering en actualisatie hiervan bewaken.	
		Samen met partners als politie en jongerenwerk specifieke activiteiten organiseren om het contact tussen de jeugd en de gemeente op een leuke, actieve manier te verbeteren.	

		Samen met de deelnemende partners uit het Gemeentelijk Overleg Jeugd onderzoeken of het begeleidingstraject #KansRIJK vanuit het Regiecentrum Bescherming en Veiligheid en William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering ingezet kan worden.	
		Actief deelnemen aan de Ketensamenwerking Jeugd, waar de Regietafel Jeugd en het Overleg Ketenaanpak Jeugd onderdeel van uitmaken.	
		Een start maken met een project betreffende de uitrol van 'Hackshield' in Waadhoeke. 'Hackshield' is een cybersecurity game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar (overlap met 'Verminderen slachtofferschap van digitale criminaliteit').	Er is voor gekozen om het project 'Hackshield' niet uit te rollen. Hiervoor in de plaats wordt momenteel onderzoek gedaan door een stagiaire naar digitale weerbaarheid onder jongeren. Doel is om te komen met passende interventies voor jongeren in Waadhoeke.
Status Berap I	Status Berap II	Bewaken van de democratische rechtstaat	Toelichting
		Basis- en verdiepingstrainingen van het Rijksopleidingsinstituut Radicalisering (ROR) organiseren voor onze (eerstelijns) professionals.	
		Elke melding die bij ons binnenkomt die over extremisme, radicalisering en verdergaande polarisatie gaat, wordt zorgvuldig door ons onderzocht.	
		Deelnemen aan de casustafel radicalisering (OM, politie en gemeenten) om zaken die bij ons binnengekomen zijn te bespreken en indien nodig daarop een integrale en personsgerichte aanpak te ontwikkelen.	
		Regionaal wordt aan een aanpak voor de omgang met het fenomeen 'soevereinen' gewerkt. Onze gemeente zal aansluiten bij deze aanpak.	
Status Berap I	Status Berap II	Preventie en aanpak van fysieke veiligheid	Toelichting

		Handhavend optreden volgens de beleidskaders.	
		Besmettingsbrieven sturen bij inbraken (brief die na een woninginbraak aan omwonenden wordt rondgestuurd).	
		Horeca-controles uitvoeren en sanctiebeleid toepassen.	
		Periodiek deelnemen aan een crisisoefening, zodat de gemeentelijke organisatie voorbereid is op eventuele crisissituaties.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

8 Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

De VRF heeft besloten de eerdere verhoging van de algemene bijdragen voor scenario 3 en rente naar deelnemende gemeenten terug te storten. Dit is een eenmalig meevaller van € 42.799.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten
8	Veiligheidsregio Fryslân (VRF)	I	42.799

Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van verkeersveiligheid	Toelichting
		Werken aan een uniforme en herkenbare wegencategorisering.	
		Wegvakken van 80 km/uur en 50km/uur met fietsers op de rijbaan worden afgewaardeerd of de fietsroute wordt aangepast.	
		Wegen die nog niet voldoen aan de ontwerpprincipes passen we aan conform de ontwerpprincipes.	
		Met scholen in gesprek hoe de schoolzones veiliger kunnen worden.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van de bereikbaarheid voor fietsverkeer	Toelichting
		Werken aan veilige fietsverbindingen binnen en buiten de bebouwde kom en aan éénduidige fietsoversteken.	
		Veelgebruikte fietsverbindingen worden opgewaardeerd voor meer doorstroming.	
Status Berap I	Status Berap II	Optimaliseren van het openbaar vervoer	Toelichting
		Samen met de provincie Fryslân zetten we in op het optimaliseren van het openbaar vervoernetwerk.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van bereikbaarheid voor landbouwverkeer	Toelichting
			

		Met belangenorganisaties in gesprek over wenselijke routes voor landbouwverkeer.	
●	●	Bij herinrichtingen van wegen rekening houden met de afmetingen van landbouwverkeer.	
●	●	Verbeteren van leefbaarheid en toegankelijkheid.	
●	●	In de openbare ruimte zorgen voor een balans tussen parkeren, lopen, rijden en groen.	
●	●	Bij herinrichtingen wordt de toegankelijkheid verbeterd voor iedereen.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van leefbaarheid, en de toegankelijkheid van wegen	Toelichting
●	●	In de openbare ruimte zorgen we voor een balans tussen parkeren, lopen, rijden en groen.	
●	●	Bij herinrichtingen wordt de toegankelijkheid verbeterd voor iedereen.	
Status Berap I	Status Berap II	Bevorderen van duurzaamheid	Toelichting
●	●	Stimuleren van alternatieve en gezonde vervoerswijzen.	
●	●	Faciliteren van innovatieve deelmobiliteitsconcepten vanuit de markt.	
⚠	⚠	Faciliteren van benodigde laadinfrastructuur in de openbare ruimte.	De gemeente neemt deel aan de provinciale uitrol van extra laadpalen. Hierin treedt door diverse (technisch) redenen de nodige vertraging op. Toch groeit het aantal laadpalen gestaag maar niet in het tempo dat de gemeente dit graag had gezien.

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van de wandelstructuur	Toelichting
		Inzetten op betere wandelrondjes.	
		Bij trottoirs houden we ons aan de richtlijnen voor de maatvoeringen.	

Status Berap I	Status Berap II	Educatie, handhaving en gedragsbeïnvloeding	Toelichting
		We organiseren voorlichtings- en gedragsbeïnvloedingscampagnes zoals de 'Moddercampagne' en 'Wij gaan weer naar school'.	
		Actieve deelname aan het project 'Doortrappen'.	
		Actiedagen zoals 'Lucht voor klimaat'.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

9 Aanpak niet beveiligde spoorwegovergang Deinum

Zoals in de vorige berap aangegeven waren er aanvullende werkzaamheden nodig die buiten de scope van Pro Rail vallen. Het betrof de aansluitingen van paden die op de tunnel uitkomen. Deze moesten verbeterd en verlengd worden om een volwaardige en veilige aansluiting te krijgen.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten
9	Aanpak niet beveiligde spoorwegovergang Deinum	I	-75.000

Voortgang incidentele budgetten

Omvorming schelpenpaden naar duurzamere / onderhoudsarme paden

Het beschikbaar gestelde budget is leidend voor de werkzaamheden ofwel het aantal km schelpenpaden dat wordt omgevormd.

	Begroting	Besteding	Restant
Omvorming schelpenpaden naar duurzamere/ onderhoudsarme paden	985.000	552.568	432.432

Mobiliteitsvisie maatregelen

Het budget is de afgelopen periode gebruikt voor de aanleg van een plateau tussen Menaldum en Dronrijp, het optimaliseren van de doorfietsroute tussen Harlingen en Leeuwarden. Verder zijn er onderzoeken verricht bij Berlikum en zijn er maatregelen getroffen op de Hitzumerweg. Dit kalenderjaar komen de kosten voor de aanpak van het Oud Kaatsveld en maatregel op de kruising Lollumerweg/Hitzumerweg nog in rekening.

	Begroting	Besteding	Restant
Mobiliteitsvisie maatregelen	625.000	137.815	487.185

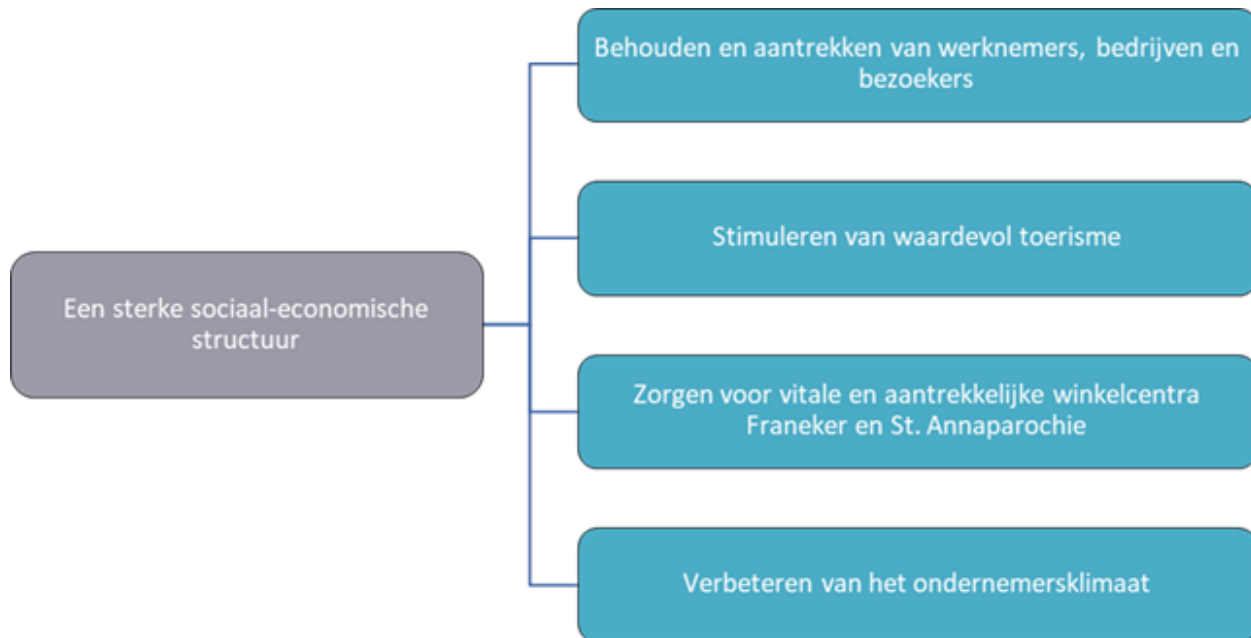
Aanpak niet beveiligde spoorwegovergang Deinum

De gemeentelijke bijdrage aan Prorail spoorwegtunnel is besteed en de onderdoorgang is in gebruik genomen.

	Begroting	Besteding	Restant
Aanpak niet beveiligde spoorwegovergang Deinum	400.000	400.000	-

Programma 4 Economie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Behouden en aantrekken werknemers, bedrijven en bezoekers	Toelichting
●	●	Dit is de rode draad van het sociaal economisch actieprogramma (SEAP). In dit plan geven we uitvoering aan deze ambitie via de 12 businesscases. Met de middelen die we via de Regiodeal hebben ontvangen, gaan we verdiepen en versnellen.	

		De raad periodiek informeren over de voortgang van het SEAP.	
Status Berap I	Status Berap II	Stimuleren van waardevol toerisme	Toelichting
		Inzet op het verbeteren van de zichtbaarheid en samenwerking in nauwe samenwerking met onze externe partners door o.a. een meerjarenplan op te stellen voor de marketing van Regio Noardwest.	
		De informatievoorziening verbeteren door te werken aan het productaanbod, de zicht- en vindbaarheid, de naamsbekendheid en de doorontwikkeling van toeristische informatiepunten.	
		Met de Pilot Green Destinations onze regio middels een certificaat op de kaart zetten als duurzame bestemming.	Green Destination is een duurzaamheidscertificaat voor een bestemming. Inzet was om dit in de regio op te pakken. Omdat er verder geen draagkracht is in de omgeving om dit op te pakken wordt hier verder geen uitvoering aan gegeven.
		Franeker versterken als toeristische trekker door realisatie van een Toeristisch Overstap Punt (TOP). Actief meedenken met initiatiefnemers voor verblijfsaccommodaties in Franeker nu het Planetarium de Unesco Wereld erfgoedstatus heeft.	
		Het landschap versterken als toeristische trekker. Dit doen we onder andere door te werken aan de realisatie van het 'Dijk van een Wif'.	
Status Berap I	Status Berap II	Zorgen voor vitale en aantrekkelijke winkelcentra (Franeker en St. Annaparochie)	Toelichting
		Met de ondernemers in de beide winkelgebieden in nauw contact blijven o.a. door periodiek overleg, het beschikbaar stellen van subsidies en het innen (en uitkeren) van reclamebelasting.	
			

		Investeren in de openbare ruimte. We gaan aan de slag met fase 2 van vervanging van de verlichting en de opwaardering van de Dijkstraat.	De voorbereiding voor de uitvoering van de werkzaamheden Dijkstraat zijn vergevorderd. Voor de vervanging verlichting zijn de 1e voorbereidende stappen gezet.
●	●	Inzet op kwantitatief en kwalitatief meer aanbod van activiteiten en evenementen en meer bekendheid door inzet van diverse promotiekanalen.	
●	●	Aan de slag met de acties die voortkomen uit de geactualiseerde binnenstadsvisie voor Franeker waaronder het vergroenen van de inrichting van de stad en een verder upgrade van de Dijkstraat.	
✓	✓	Voortzetting van de samenwerking via het binnenstadsmanagement Franeker.	
●	●	Samen met de ondernemers uit Sint Annaparochie gaan we aan de slag met Dorpsvisie + Uitvoeringsagenda Vitaal Sint Annaparochie.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van het ondernemersklimaat	Toelichting
●	●	De dienstverlening naar ondernemers verbeteren o.a. door het bezoeken en in gesprek gaan met ondernemers met plannen. De nieuwe opzet met de intake- en initiatieventafel helpt hierbij.	
●	●	Het digitaal Ondernemersloket up-to-date houden en verbeteren vanuit de signalen die wij van ondernemers krijgen.	
●	●	Ondernemers ondersteuning bieden bij het zoeken naar subsidies en mogelijkheden om te verduurzamen en te innoveren.	
●	●	Actief communiceren via diverse mediakanalen waaronder het verzenden van digitale nieuwsbrieven. ⁷	
●	●	Werken aan de relatie gemeente-ondernemer door bedrijfsbezoeken, bijwonen en/of organiseren netwerkbijeenkomsten en periodiek overleg met ondernemersverenigingen.	

		Een programma aanbieden voor startende ondernemers en voor ondernemers die nadenken over het toekomstperspectief van hun bedrijf.
--	--	---

Wat zijn de financiële afwijkingen?

10 Economische promotie: Uitvoering projecten Regiodeal

De raad heeft op 24 oktober 2024 ingestemd met het projectvoorstel Dijk van een Wijk en hiervoor middelen beschikbaar gesteld. De geraamde baten en lasten moeten nog in de begroting opgenomen worden. Dit geldt ook voor de bijdrage aan het Sociaal Economisch Actieplan II. Zie ook bijlage 2. bij het raadsvoorstel Begroting en dekkingsplan Waddenfonds.

Voor de gemeentelijke bijdragen aan de Regiodeal is in 2024 een bestemmingsreserve ingesteld. De onttrekking aan de reserve Regiodeal is financieel opgenomen onder de Algemene dekkingsmiddelen.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Baten
10	Uitvoering projecten Regiodeal (Dijk van een wijk / SEAP II)	I	- 2.151.002
			1.608.070

Voortgang incidentele budgetten

Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker

De werkzaamheden zijn eind september gestart.

	Begroting	Besteding	Restant
Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker	438.000	-	438.000

Programma 5 Onderwijs

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen en schoolgebouwen	Toelichting
		De planvorming scholenbouw in Menaam gaat van start	
		We voeren een locatieonderzoek uit voor de nieuwbouw AMS en De Kabas. Daarbij worden geschikte locaties voor de clustering van beide scholen onderzocht.	
Status Berap I	Status Berap II	Koppeling tussen onderwijs en opvang	Toelichting
		Een naschools aanbod van sport- en cultuuractiviteiten voor jongeren van het voortgezet onderwijs financieren door met het project 'Rijke schooldag' het aanbod op en rondom scholen naar jongeren te brengen.	
		De middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) inzetten om de samenwerking tussen onderwijs, opvang, sport, cultuur en zorg te versterken en uit te breiden, door met vertegenwoordigers van kinderopvang en onderwijs keuzes te maken voor een aanvullend onderwijsaanbod	
Status Berap I	Status Berap II	Leren in je eigen regio	Toelichting
		Een incidentele ondersteuning vanuit de NPO-middelen voor de verbinding tussen het project Maatschappelijke diensttijd (MDT) en het programma leren en werken in je eigen regio in het voortgezet onderwijs.	
			

		Een structurele subsidie geven aan het programma Leren en werken in je eigen regio, waarmee ingezet wordt op de verbinding tussen basis- en voortgezet onderwijs en de lokale arbeidsmarkt.	
●	●	Het Friesland College verzorgt in opdracht van de gemeente opleidingen op het gebied van alfabetisering, Nederlands als tweede taal en voor de training van vrijwilligers en taal-coördinatoren van de beide DigiTaalHuizen in Franeker en St Annaparochie	
Status Berap I	Status Berap II	Minder schooluitval	Toelichting
●	✓	Vanuit de NPO middelen ondersteunen we de pilot Gebiedsteam op School, waarbij gebiedsteammedewerkers vanuit de gemeente op de school werken. De duur hangt af van uitkomst van de evaluatie van de pilot.	
●	✓	It Twaluk en De Bolder continueren het bieden van passend en inclusief onderwijs. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden van het breder uitzetten van deze methode binnen onze gemeente.	
Status Berap I	Status Berap II	Voor-, en vroegschoolse educatie	Toelichting
●	●	De resultaatafspraken VVE voor de vroegschoolse educatie met het primair onderwijs verder uitwerken, waarmee er een doorgaande leerlijn komt binnen de VVE.	
●	●	De peuters op het AZC krijgen een educatief aanbod met een erkend VVE-programma en we versterken de ouderbetrokkenheid, mede door de inzet van de bibliotheek.	
●	●	Binnen het onderwijsachterstandenbeleid bekostigen we extra NT2-deskundigheid bij het basisonderwijs, ter aanvulling op de bekostiging van de schakelklassen op het AZC.	

		Inzet op lokaal niveau extra middelen voor de toeleiding en het bereik van de doelgroep en op de taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid. Dit in samenwerking met de kinderopvang, scholen, JGZ, bibliotheek, gebiedsteams en andere betrokken instelling	
Status Berap I	Status Berap II	Cultuureducatie, natuur- en milieueducatie, bewegingsonderwijs en meertalig onderwijs stimuleren	Toelichting
		Samen met Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) en het basisonderwijs wordt gewerkt aan een structureel programma voor Natuur- en milieu-educatie.	
		Het stimuleren van het gebruik van het Frysk, Bildts en Franekers in het basisonderwijs door het subsidiëren van taalactiviteiten binnen het cultuureducatieprogramma Waadzinnig.	
		Het onderzoeken van de mogelijke uitbreiding van het cultuureducatieprogramma Waadzinnig naar het voortgezet onderwijs en het creëren van een doorlopende leerlijn.	
		Meertaligheid stimuleren en komen tot nieuwe taalinitiatieven en -activiteiten in overleg met onderwijs- en taalpartners.	
		Basisscholen subsidiëren die gebruik willen maken van het programma de Bibliotheek op school (dBos).	
		Meertalig aanbod stimuleren door het leesbevorderingsprogramma Boekstart in de kinderopvang te subsidiëren.	
Status Berap I	Status Berap II	Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers om vraag en aanbod bij elkaar te brengen	Toelichting
		Verdere inzet op het O3-concept op het voortgezet onderwijs door het programma 'Leren en werken in je eigen regio' op het VMBO te financieren.	

●	●	Onderzoeken in hoeverre het onderwijsprogramma 'Leren en werken in je eigen regio' met middelen uit de Regiodeal kan worden uitgebreid voor andere scholieren, herintreders, zij-instromers en nieuwkomers op de arbeidsmarkt.
---	---	--

Wat zijn de financiële afwijkingen?

11 Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP

In de begroting worden jaarlijks bedragen gereserveerd ter dekking van de kapitaallasten onderwijshuisvesting. De raming voor het integraal huisvestingsplan is € 626.835. Voor 2025 worden geen nieuwe investeringen meer verwacht. Voorgesteld wordt de bedragen toe te voegen aan de bestemmingsreserve IHP, overeenkomstig de werkwijze van voorgaande jaren. Deze bestemmingsreserve is met de kadernota 2021-2024 ingesteld ter dekking van de incidentele kosten omtrent nieuwbouw AMS.

De toevoeging aan de reserve staat financieel opgenomen onder de Algemene dekkingsmiddelen.

12 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Het NPO liep t/m juli 2025. De door het rijk beschikbaar gestelde middelen zijn benut. De bijbehorende raming van de baten en lasten moet nog in de begroting worden opgenomen.

13 Leerlingenvervoer

De lasten voor leerlingenvervoer over het jaar 2025 zullen naar verwachting € 31.000 hoger uitvallen dan begroot.

14 Onderwijs achterstanden beleid (OAB)

Het Rijk heeft € 95.075 meer middelen beschikbaar gesteld voor het jaar 2025, voor het uitvoeren van het onderwijs achterstanden beleid. Deze gelden zijn gelabelde middelen en daarom worden zowel de lasten als de baten verhoogd (budgettair neutraal).

15 Einstein Class

Per 2026 is extra budget beschikbaar gesteld vanwege het hogere aantal leerlingen uit Waadhoeke. Vanwege het schooljaar 2025/2026 zijn er in 2025 al hogere lasten. Het betreft een subsidiebedrag van € 50.409 wat incidenteel opgevangen moet worden.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
11	Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP	I	626.835	
12	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	I	-240.945	240.945

13	Leerlingenvervoer	I	-31.000	
14	Onderwijs achterstanden beleid (OAB)	I	-95.075	95.075
15	Einstein Class	I	-50.409	

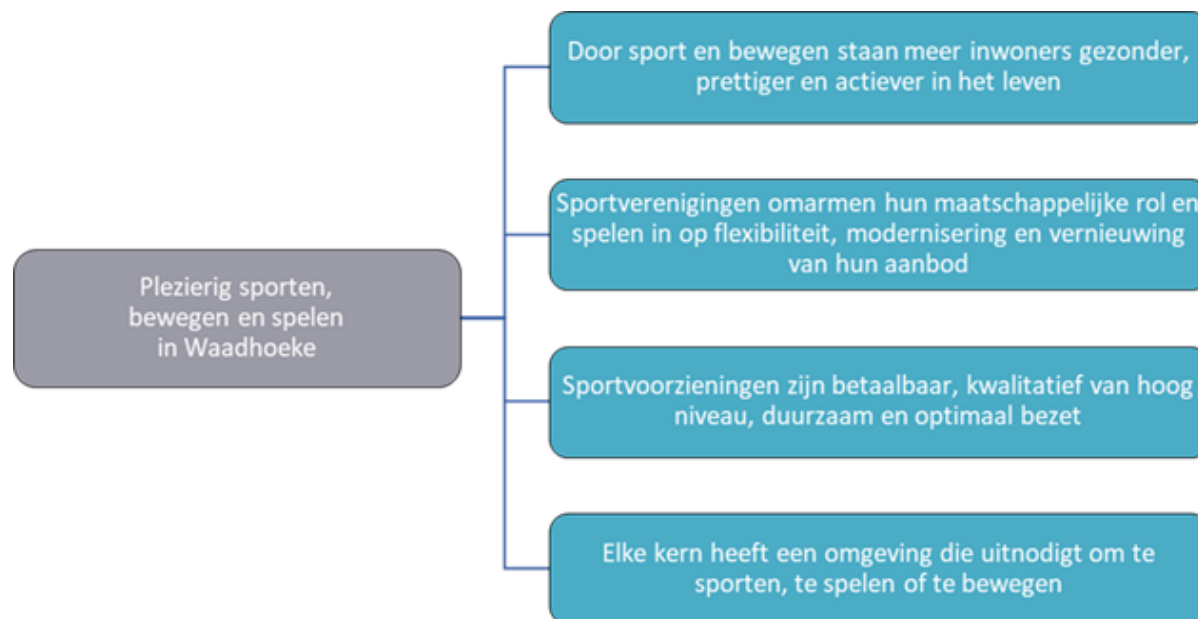
Voortgang incidentele budgetten

Niet van toepassing.

Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Sport

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

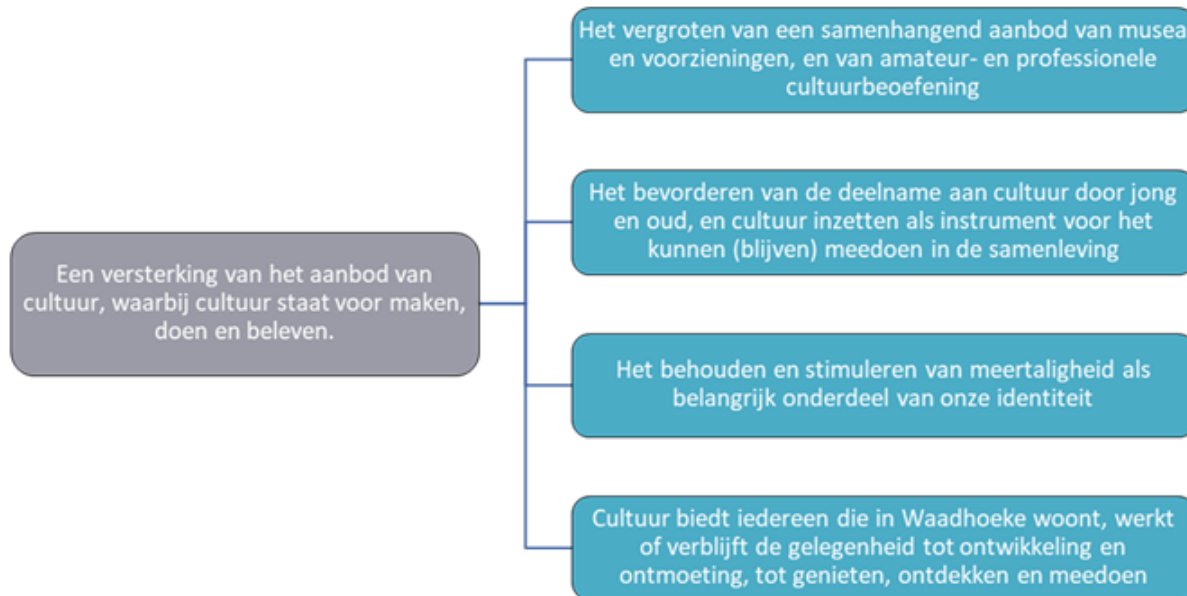
Status Berap I	Status Berap II	Door sport en bewegen staan nog meer inwoners gezonder, prettiger en actiever in het leven	Toelichting
●	●	De inzet van Team FRL Waadhoeke voor het bewegingsonderwijs en de schoolsportdagen.	
●	●		

		Samen met het onderwijs en Sport Fryslân zetten we het kennismakingsprogramma sport en cultuur "De Rijke Schooldag" voort voor het voortgezet onderwijs.	
		We zetten de pilot 'Drempelloos sporten en cultuurdeelname' voort voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		Een aanbod voor kwetsbare doelgroepen verzorgen door de inzet van de 'buurtsportcoach inclusief sporten'.	
Status Berap I	Status Berap II	Sportverenigingen omarmen hun maatschappelijke rol en spelen in op flexibiliteit, modernisering en vernieuwing van hun aanbod	Toelichting
		De inzet van een verenigingsondersteuner in Team FRL Waadhoeke.	
		Sportverenigingen helpen innoveren, door de inzet van een verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	
		Samenwerking tussen sportverenigingen stimuleren, door de inzet van een verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	
Status Berap I	Status Berap II	Sportvoorzieningen zijn betaalbaar, kwalitatief van hoog niveau, duurzaam en optimaal bezet	Toelichting
		Sportverenigingen ondersteunen bij het verduurzamen van hun sportaccommodatie, door middel van het geven van advies en informatie, waarbij wij voornemens zijn een financiële regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed in te stellen.	
		Start realisatie duurzaam zwembad.	
		Samenwerking stimuleren, vooral bij renovatie of nieuwbouw van de accommodatie, door advisering op multifunctioneel gebruik.	
Status Berap I	Status Berap II	Elke kern heeft een omgeving die uitnodigt om te sporten, te spelen of te bewegen	Toelichting

	 Initiatieven voor spelen en sporten in openbare ruimte ondersteunen, door uitvoering van het nieuwe speeltuinenbeleid, de inzet van financiële middelen vanuit het dorpen- en wijkenfonds, en door het uitbreiden van de website voor het indienen van i	
---	--	--

Cultuur

Wat willen we bereiken?

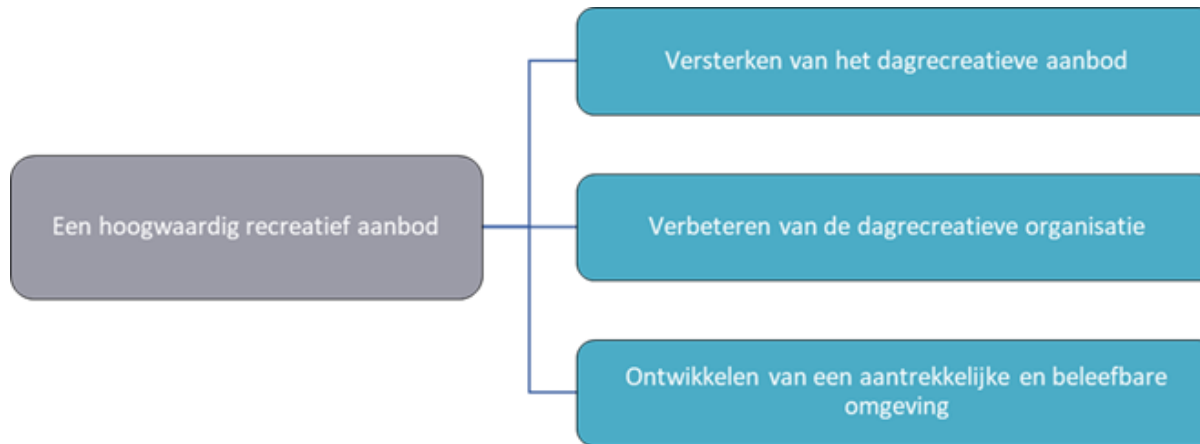
Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II		Toelichting
		Het vergroten van een samenhangend aanbod van musea en voorzieningen, amateur- en professionele cultuurbeoefening	
●	●	Een cultuurcoach inzetten om cultuuraanbieders met elkaar in contact te brengen voor informatie-uitwisseling, afstemming en meer samenwerking tussen cultuur, sport en welzijn.	
●	●	Periodiek overleg vanuit een thematische opzet met onze partners uit het cultuurveld (Cultuurplatform Waadhoeke) om ons beleid te toetsen op doelmatigheid, nieuwe ontwikkelingen tijdig te signaleren en het creëren van mogelijkheden tot verdere afst	
		Bevorderen deelname aan cultuur door jong en oud en we zetten in op cultuur als instrument voor het kunnen (blijven) meedoen in de maatschappij	
●	●	Het muziekonderwijs, het cultuureducatieprogramma 'Waadzinnig' en de amateurkunst subsidiëren, zodat kinderen en volwassenen in Waadhoeke de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontdekken, in te zetten en verder te ontwikkelen.	
!	!	Samen met het onderwijs de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een doorlopende leerlijn cultuureducatie (van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs).	Onderzoek loopt inmiddels.
●	●	Een jaarlijkse bijdrage aan zowel het volwassenen- als het jeugdfonds sport & cultuur zodat ook personen met een smalle beurs aan cultuur kunnen deelnemen.	
●	●	Uitvoering van de Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
●	●	Samen met het onderwijs en Sport Fryslân is er een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs 'De Rijke Schooldag'.	

Status Berap I	Status Berap II	Behouden en stimuleren van onze meertaligheid en stimuleren, als belangrijk onderdeel van onze identiteit.	Toelichting
		Utfiering fan it gemeentlik taalbelied troch it jaan fan subsydzjes foar de útfiering fan taalaksjes en taalaktiviteiten.	
		Mear gearwurking organisearje tusken (taal)organisaasjes. It fergrutsjen fan de sichtberens en posysje fan it Frysk, Biltsk en Frjentsjerters yn ús regio troch de ynset fan in meertaligenskoördinator.	
		Oerlis mei ús taalpartners fia it Taalplatfoarm Waadhoeke om meertaligens te stimulearjen en nije aktiviteiten te ûntwikkeljen.	
Status Berap I	Status Berap II	Cultuur biedt iedereen die in Waadhoeke woont, werkt of verblijft de gelegenheid tot ontwikkeling en ontmoeting, tot genieten, ontdekken en meedoen	Toelichting
		ARCADIA: Na 2022 vindt in 2025 de tweede editie van ARCADIA plaats. Een cultuurhonderddagse in Fryslân met als thema Grûn. Met ondersteuning van Arcadia, de inzet van onze inwoners en cultuurveld willen we Grûn vertalen in aansprekende projecten	

Recreatie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Versterken van het dagrecreatieve aanbod	Toelichting
●	●	Productontwikkeling op basis van beleving/verhalen zowel voor Franeker als het landschap.	
●	●	Productontwikkeling aan de Waddenkust met passende activiteiten die de beleving van rust en ruimte versterken (o.a. Dijk van een Wijf).	
●	●	Verkennen van een bredere openstelling van bezienswaardigheden en attracties met eigenaren/beheerders (o.a. Bunker Koehool).	
Status Berap I	Status Berap II	Ontwikkelen aantrekkelijke en beleefbare omgeving	Toelichting

		Versterken van het centrum van Franeker.	
		Realisatie van een dijktrap en twee natuurbeleefplekken vanuit het project 'Op paad lans it Waad'	
		Ondersteuning van stichting Bunker Koehool bij de renovatie en het verbreden van de openstelling van de bunker en Stichting Rembrandt & Saskia en DOM Barradeel (It Spoarpaed) bij het verder brengen van hun plannen.	
		Locatieonderzoek naar wat er nodig is voor het bevaarbaar maken van de recreatieve vaarrondjes: rondje St.Annaparochie en rondje Lytse Farwegen.	
		Het landschap en de cultuurhistorie van de streken/dorpen beleefbaar en zichtbaar maken.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbetering dagrecreatieve organisatie	Toelichting
		Ontwikkelen van optimale routevoorzieningen. We denken mee over welke kansen en mogelijkheden een mogelijk nieuw Provinciaal fonds voor boerenlandpaden biedt.	
		Ontwikkelen van clusters van voorzieningen (Toeristische Overstap Punten, TOP's) op strategische plekken langs bekende routes. Concreet realiseren we een TOP in Franeker.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

16 Bibliotheek subsidie Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) 2025

Het Rijk heeft € 46.626 meer middelen beschikbaar gesteld voor 2025 voor de informatiepunten digitale overheid (IDO). Dit wordt uitgevoerd door de bibliotheek. Zowel de lasten als de baten worden met dit bedrag verhoogd.

17 SPUK Stimulering Sport 2025

Het Rijk heeft € 129.350 meer middelen als voorschot beschikbaar gesteld voor de SPUK Stimulering Sport 2025. Het voorschot is gebaseerd op het gemiddelde van de uitkeringen SPUK Sport van de voorgaande 3 kalenderjaren. De afrekening zal geschieden op basis van de realisatie van het boekjaar 2025.

18 De Trije Franeker

De kosten voor het beheer van de Trije Franeker vallen € 60.000 hoger uit dan bij Berap I is voorzien. Dit heeft de volgende oorzaken. De personeelslasten voor het beheer komen € 32.000 hoger uit door de CAO verhoging. Voortschrijdend inzicht geeft aan dat we rekening moeten houden met kostprijsverhogende btw op de inhuur personeel; nadeel € 43.000. Daartegenover staan meer opbrengsten vanuit de verhuur met een voordeel van € 15.000.

19 Regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Er moet nog een subsidiebudget in de begroting worden opgenomen voor deze regeling, die geldig is in 2024 en 2025. Er is in 2025 bijna € 40.000 uitgegeven aan subsidie vanuit deze regeling. Voor heel 2025 wordt rekening gehouden met € 60.000. Het budget wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve Noodfonds energiemaatregelen (zie algemene dekkingsmiddelen).

20 Lening kaatsmuur Winsum

De gemeente heeft in 2023 aan Stichting Nij Dok een geldlening van € 18.400 verstrekt ten behoeve van de realisatie van een kaatsmuur op het sportpark in Winsum. De stichting moest de lening terugbetalen met de subsidie 'Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)'. De stichting heeft aangegeven dat de BOSA-subsidie niet is verleend en de stichting onvoldoende middelen heeft om deze terug te betalen. Het college stelt voor de geldlening kwijt te schelden. De raad is bevoegd op basis van de Beleidsregels borgstellingen en geldleningen Waadhoeke 2023. Daarom is dit onderwerp als besispunt in het raadsvoorstel opgenomen.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
16	Bibliotheek subsidie IDO 2025	I	-46.626	46.626
17	SPUK Stimulering Sport 2025	I		129.350
18	De Trije Franeker	I	-75.000	15.000
19	Regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed	I	-60.000	
20	Lening kaatsmuur Winsum	I	-18.400	

Voortgang incidentele budgetten

Budget pilot sport & cultuur

Tot en met juli 2025 hebben 840 jongeren hun voucher verzilverd. Dit is een deelnemingspercentage van 32,1%. De meesten hiervan hebben het volledige tegoed van € 200 besteed bij de circa 120 aanbieders voor sport- en cultuuractiviteiten.

	Begroting	Besteding	Restant
Pilot sport en cultuur	250.000	120.449	129.551

Bijdrage sportcomplex Oudebildtzijl

Men is bezig met tweede fase. In 2024 is het ontwerp afgerond en is door de gemeente een vergunning verleend. Aangezien de vereniging een deel zelf financiert wordt door hen nu gewerkt aan fondsenwerving. De uitvoering is afhankelijk van de geworven financiële middelen en zal naar verwachting begin 2026 starten.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage sportpark Ouwesyl	213.241	-	213.241

Plan verduurzamen maatschappelijk vastgoed - accommodatiebeleid

De besluitvorming accommodatiebeleid wordt voor de zomer verwacht. Daarna volgt actualisatie onderhouds-, beheer- en verduurzamingsplannen.

	Begroting	Besteding	Restant
Plan verduurzamen maatschappelijk vastgoed - accommodatiebeleid	100.000	86.425	13.575

Sportvelden Waadhoeke - inrichtingselementen en verlichting 2024-2026

Conform het raadsvoorstel van 15-02-2024 is het vervangen van de (deels) afgekeurde inrichtingselementen en verlichting gepland in de jaren 2024-2026.

De uitvoering gaat gepaard met de planning van de renovatiewerkzaamheden van de betreffende velden.

Vervanging van de (deels) afgekeurde inrichtingselementen en verlichting is nog steeds gaande. Resterend budget zal overgezet worden naar 2026.

	Begroting	Besteding	Restant
Sportvelden Waadhoeke - inrichtingselementen en verlichting 2024-2026	108.310	5.605	102.705

Vervangen sportvelden

De uitvoering van de werkzaamheden is afhankelijk van de uitkomsten van het accommodatiebeleid en de uitkomsten van de KIWA van de Kunstgrasvelden.

De kosten welke tot op heden zijn gemaakt betreffen onderzoek- en keuringskosten.

De kunstgrasvelden van Minnertsga en Berlikum zijn inmiddels gekeurd en goedgekeurd voor twee jaar. Volgende keuring zal plaatsvinden in 2027.

	Begroting	Besteding	Restant
Vervangen sportvelden	1.200.000	24.049	1.175.951

Arcadia 2025

Op de post ARCADIA is € 4.000 uitgegeven m.b.t. een ARCADIA/cultuurbijeenkomst in maart jl. Daarnaast is in januari een beschikking afgegeven aan de ARCADIA organisatie Leeuwarden van € 140.000.

	Begroting	Besteding	Restant
Arcadia 2025	200.000	146.793	53.207

Monumenten

Afgelopen periode zijn er meerdere verkennende gesprekken gevoerd met potentiële bestuursleden voor de nieuw op te richten stichting ten behoeve van De Oude Smidse. Afgelopen periode is een zogenaamde "tender" uitgezet om bestuursleden te werven voor de nieuw op te richten stichting. Er zijn diverse aanmeldingen binnengekomen.

De post overige monumenten bestaat uit meerdere budgetten voor o.a. monumentenbeleid, archeologie en een Kerkensie. Veel komt samen in de nota erfgoedbeleid waar dit jaar een start mee is gemaakt. Ook is de inventarisatie t.b.v. de Kerkensie (enquête) dit voorjaar gestart. Dit heeft nog niet geleid tot uitgaven op dit grootboeknummer.

	Begroting	Besteding	Restant
Restauratie Oude Smidse Franeker	268.000	-	268.000
Overige monumenten	159.234	-	159.234

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

De Stichting openbare Bibliotheken Noord Fryslân heeft extra middelen aangevraagd voor de komende wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. De gemeente heeft hiervoor met de septembercirculaire 2024 een decentralisatieuitkering ontvangen. De subsidie wordt in 2025 volledig uitbetaald.

	Begroting	Besteding	Restant
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen	138.387	138.387	-

Sporthal De Trije

In afwachting van de keuze voor een definitieve exploitatievorm voor de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt het beheer van de Trije dit jaar tijdelijk uitgevoerd door Stichting Sportbedrijf Waadhoeke (SSW).

De besteding bestaat uit de personeelskosten van SSW. In verband met onder andere CAO ontwikkelingen en BTW-kosten vallen de kosten hoger uit dan eerder ingeschat. Zie ook financiële afwijkingen.

	Begroting	Besteding	Restant
Beheerkosten de Trije	150.000	130.000	20.000

Renovatie Kaatsgebouw Oosterbierum

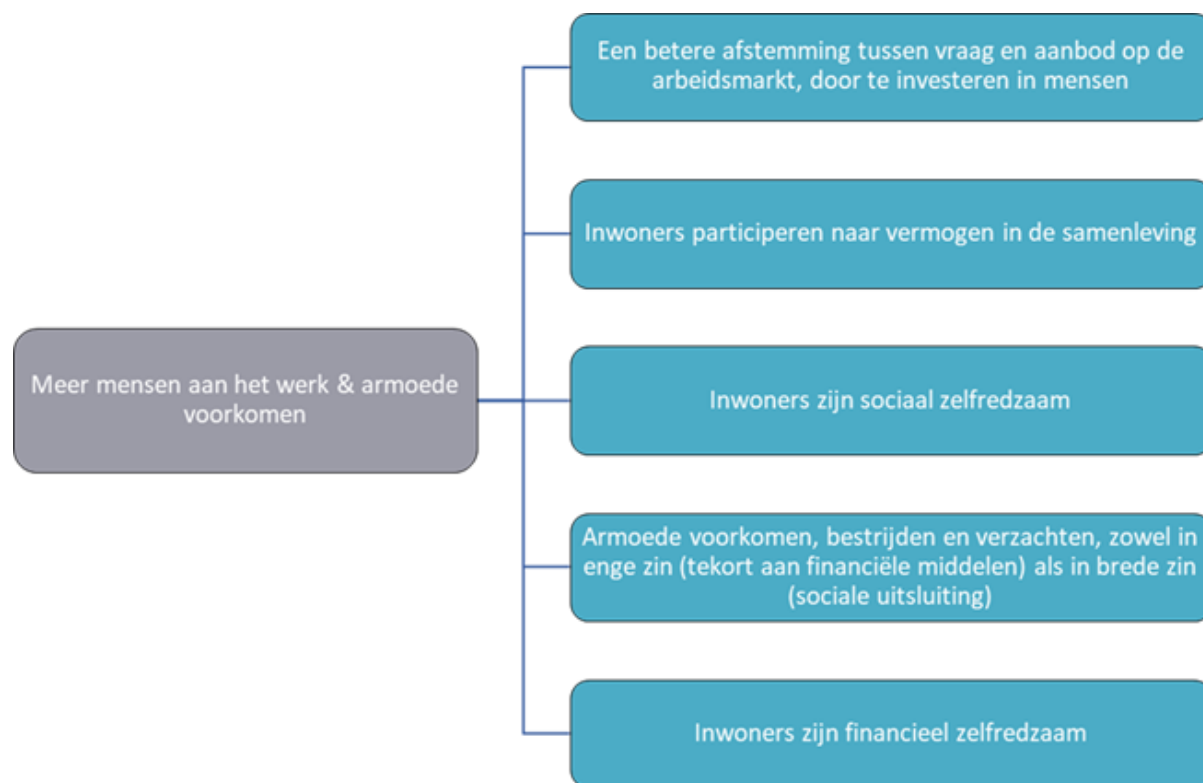
Het project is op dit moment in uitvoering. De planning is dat de werkzaamheden voor het einde van het jaar zijn afgerond.

	Begroting	Besteding	Restant
Renovatie kaatsgebouw Oosterbierum	183.201	-	183.201

Programma 7 Sociaal Domein

Participatie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Inwoners participeren naar vermogen in de samenleving	Toelichting
		Subsidiëren van welzijnsorganisaties met als doel een passend, laagdrempelig aanbod voor inwoners die niet kunnen participeren via werk.	
		Als onderdeel van de inkoop begeleiding en dagactiviteit WMO wordt onderzocht hoe de gemeente en Sociale Dienst kunnen stimuleren dat betaald werk voor een groep inwoners een alternatief wordt voor dagbesteding vanuit WMO.	
		In samenwerking met ketenpartners bevorderen dat 80 inwoners van Waadhoeke werken aan hun participatie en re-integratie in de Groeituin te Wier.	Op dit moment (eind Q3 2025) hebben sinds de opening van de Groeituin in 2024 bijna 60 inwoners deelgenomen aan activiteiten in de Groeituin. Er wordt door de verschillende ketenpartners (Dienst, Gebiedsteam, Pastiel en anderen) gewerkt aan optimalisatie van de Groeituin voor diverse doelgroepen. In deze pilotperiode voeren we daarnaast in Groeituin-verband pilots uit om de Groeituin te positioneren in de 'beweging van zorg naar werk'
Status Berap I	Status Berap II	Inwoners zijn financieel zelfredzaam	Toelichting
		Er wordt een nieuw beleidskader vastgesteld, met als doel schulddienstverlening en vroegsignalering en met name de samenhang daartussen te versterken.	
		Continueren van het Brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie en zorgen voor nog meer bekendheid en gebruik daarvan.	
		Voortzetten van het Participatiefonds voor volwassenen.	

Status Berap I	Status Berap II	Inwoners zijn sociaal zelfredzaam	Toelichting
		Subsidiëren van bereikbare collectieve voorzieningen voor het vergroten van (basis)vaardigheden van kwetsbare inwoners, zoals taalvaardigheid en digitale vaardigheid.	
Status Berap I	Status Berap II	Maatschappelijke uitsluiting door schuldenproblematiek voorkomen	Toelichting
		Naar aanleiding van de evaluatie naar de aanpak van Vroegsignalering in 2023 willen we in 2024 vroegsignalering verder verbeteren. Onder meer door een effectieve koppeling tussen vroegsignalering en schulddienstverlening.	
		We actualiseren het schulddienstverleningsbeleid in het kader van het beleidsprogramma Bestaanszekerheid 2024 – 2028.	
		We continueren het brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie en zorgen voor nog méér bekendheid en gebruik daarvan. We zetten ook het Participatiefonds voor volwassenen voort.	
Status Berap I	Status Berap II	Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten, zowel in enge (tekort aan financiële middelen) als in brede (sociale uitsluiting) zin	Toelichting
		Het beleidskader Bestaanszekerheid (2024) wordt geïmplementeerd en uitgevoerd op basis van een Uitvoeringsprogramma.	Beleidsplan wordt uitgevoerd; verschillende onderdelen in voorbereiding of reeds in uitvoering (bijv. Zorgverzekering op maat, evaluatie minimaregeling, beleidsplan schuldhulpverlening, menstruatie-uitgiftepunten, jeugdeducatiefonds). Integraal uitvoeringsprogramma volgt nog.

Status Berap I	Status Berap II	Een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door te investeren in mensen	Toelichting
		Er komt een goede aansluiting op het Sociaal Economisch Actieprogramma (SEAP) ten behoeve van o.a. uitstromers uit het Pro/Vso onderwijs.	
		Meer inwoners worden succesvol en duurzaam uitkeringsonafhankelijk door de samenwerking tussen het Werkleerbedrijf en de Dienst SoZaWe in de lijn van de Businesscase Werkleerbedrijf (2022).	
		Effectmonitoring van het instrumentarium Breed Offensief 2023 (om meer mensen met een arbeidsbeperking bij de arbeidsmarkt te betrekken) en proactieve inzet hiervan.	
		Het SEAP initieert werk(leer)carrousel waar inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt zich kunnen kwalificeren voor een kansberoep in de regio.	

Samenleving

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Inwoners van Waadhoeke kijken naar elkaar om	Toelichting
		We sluiten vanuit de WMO aan bij het Gezond en Actief Leven Akkoord Waadhoeke (GALA) en het Fries Integraal Zorgakkoord (Frlza), met name op het vlak van mentale weerbaarheid en GGZ.	
		De startnotitie sociale basis wordt uitgewerkt in een beleidsadvies samen met de startnotitie accommodatiebeleid.	
		Uitvoeren van het mantelzorgbeleid 2021 tot en met 2025.	
		Senioren (en 'nieuwe senioren') stimuleren en bewust maken van hun mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen. Hiervoor wordt begin 2025 een plan opgesteld.	
Status Berap I	Status Berap II	Er is een thuis voor iedereen	Toelichting
		Uitvoeren van het convenant Weer Thuis waarbij het transferpunt wordt doorontwikkeld in verband met de nieuwe regionale urgentieverordening. Het transferpunt is momenteel een bemiddelende organisatie voor mensen die uit Beschermd wonen of maatschap	
		Opstellen van de per 2025 verplichte huisvestingsverordening voor urgent-woningzoekenden.	Wetgevingstraject is vertraagd; controversieel verklaard. Raad is hierover geïnformeerd via een raadsmemo.
		Opstellen van de kadernota Aanpak Dakloosheid (voorheen regiovisie Maatschappelijke Opvang, SDF).	Zie opmerking bij regiovisie maatschappelijke opvang (aanpak dakloosheid is nieuwe definitie).
		Starten met een nieuwe inkoop Beschermd Wonen.	
		Aan de Woonvisie (Programma 9) bijdragen met een addendum Wonen en Zorg.	

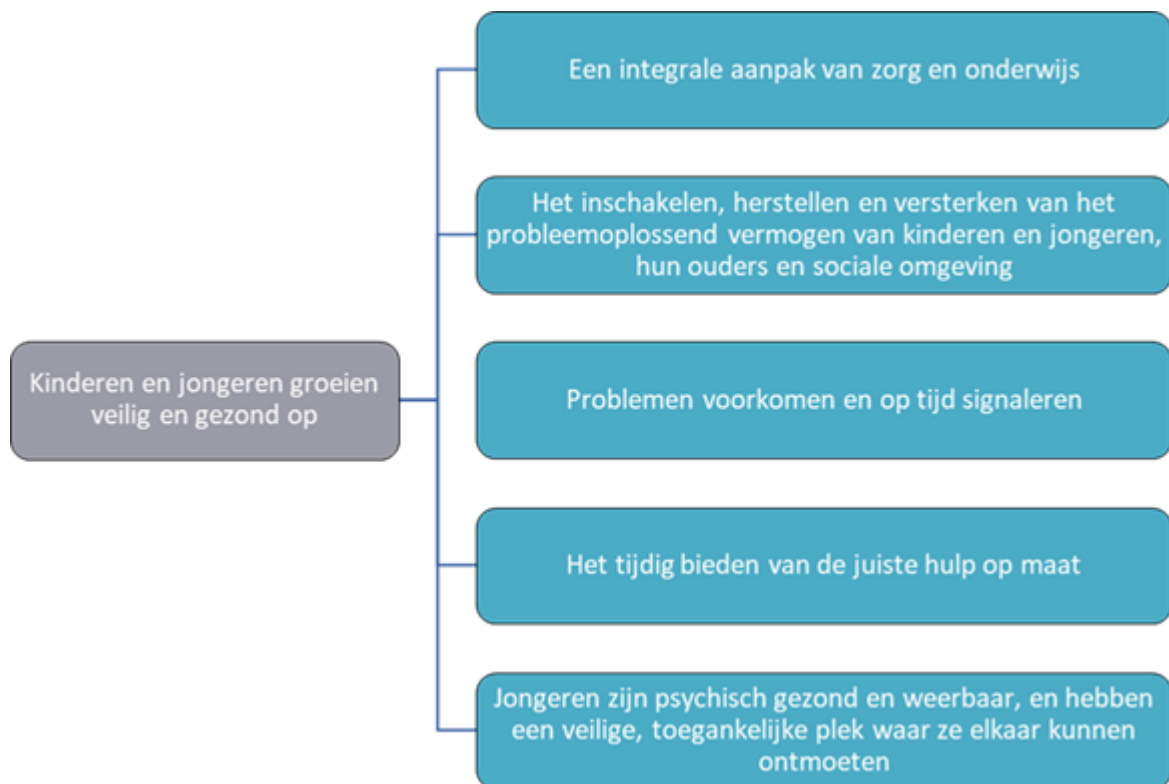
		Besluitvormingsproces m.b.t. een crisis-bed, dat kan worden ingezet voor acute zorg en ondersteuning, zoals respijtzorg.	
Status Berap I	Status Berap II	Initiatieven van inwoners ondersteunen we	Toelichting
		Dorpen- en wijkencoördinatoren inzetten.	
		Initiatieven subsidiëren vanuit het dorpen- en wijkenfonds.	
		Het inzetten van dorps- en wijkbudgetten.	
		Initiatieven behandelen volgens het nieuwe initiatievenproces.	
Status Berap I	Status Berap II	Thuis is het veilig	Toelichting
		De meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling bij de lokale professionals (medewerkers op scholen, kinderopvang, bij de politie en de gemeente) meer onder de aandacht brengen door middel van voorlichting en/of training.	De activiteiten starten in 2026. Keuze is om eerst beleid Huiselijk geweld en Kindermishandeling te actualiseren. Daarmee is er een basis voor de uitvoering.
		Uitvoeren van het Fries actieplan voor aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.	
Status Berap I	Status Berap II	Iedereen doet mee	Toelichting
		Er wordt onderzoek gedaan of en hoe het aanbod van algemene voor iedereen toegankelijke voorzieningen kan worden uitgebreid om zodoende dure maatwerkvoorzieningen te verminderen.	
		Er wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis	
		Er wordt een regiovisie Maatschappelijke Opvang gemaakt vanuit Sociaal Domein Fryslân. Hierbij is een belangrijk punt dat er gekeken wordt naar opvang nabij de eigen omgeving.	SDF adviseert deelnemende gemeenten geen regiovisie vast te stellen. SDF informeert colleges en raden hierover in het 4e kwartaal van 2025.

●	●	Er wordt uitvoering gegeven aan de regiovisie Beschermd Wonen. De kanteling wordt doorgevoerd naar beschermd thuis.	
●	●	Er wordt een plan ontwikkeld voor de komende jaren waarbij ondersteuning zonder indicatie gestalte krijgt. Het gaat hierbij om de waakvlamfunctie. Deze ondersteuning richt zich op mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperkingen.	
●	●	We willen dat inwoners en de gemeente in goed vertrouwen met elkaar samenwerken om tot passende oplossingen te komen en inwoners meer bewust laten worden van hun eigen mogelijkheden en hun leefomgeving.	
●	●	Senioren (en “nieuwe senioren”) bewust maken van hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheden welke bijdragen aan langer zelfstandig wonen.	
●	●	Component zorg wordt toegevoegd aan de woonvisie.	
Status Berap I	Status Berap II	Alle inwoners hebben de kans om mee te doen	Toelichting
●	●	Uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda Diversiteit en Inclusie 2023-2025.	
●	●	Voortzetting van de pilot Sport en Cultuur.	
●	●	Het project inkoop begeleiding en dagactiviteiten wordt uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de ondersteuning goed aansluit bij de veranderende behoeften van verschillende doelgroepen en duurzaam en toekomstbestendig is.	
●	●	Ontwikkelen van een waakvlamfunctie/nazorg voor ondersteuning zonder indicatie voor mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperkingen.	
●	●		

		Vanuit het dorpen- en wijkenfonds faciliteren wij initiatieven van onderop, die bijdragen aan de participatie en sociale cohesie in onze dorpen en wijken.	
		Bestaande subsidierelaties voortzetten in het voorliggend veld op het gebied van welzijn en sport.	
Status Berap I	Status Berap II	Er is een effectief discriminatiebeleid	Toelichting
		De maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Inclusie en Diversiteit 2023-2025 uitvoeren door inzet van een inclusiecoördinator. Prioritering van die maatregelen vindt plaats op basis van actualiteit en input vanuit ketenpartners.	
		Werken aan (h)erkenning, kennis en bewustwording omtrent discriminatie en racisme met behulp van een publiekscampagne.	
		Er wordt een halfjaarlijks themaoverleg georganiseerd om de voortgang van de uitvoeringsagenda te monitoren.	In 2025 wordt hier invulling aan gegeven door structureel overleg en afstemming met externe partners. Q1 2026 zal een themabijeenkomst worden georganiseerd.

Jeugd

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Een integrale aanpak van de zorg met het onderwijs	Toelichting
Status Berap I	Status Berap II	Problemen voorkomen en op tijd signaleren	Toelichting
		Versterken eigen kracht en samenkracht via de samenwerking met informele steun(figuren). Vanuit bestaande relaties versterken we het gewone leven van jeugdigen.	
		Het Regionale Uitvoeringsplan Zorg en Onderwijs 2023, opgesteld op basis van de Regiovisie Jeugd, Waadhoeke-bestendig maken door een goede samenwerking met de ketenpartners.	
		Het jeugddomein is onlosmakelijk verbonden met het gemeentelijke sociaal domein en het brede sociaal domein. We benaderen de “problematiek” vanuit meerdere invalshoeken en we voorkomen zwaardere zorg.	
		Gebiedsteams zijn aanwezig op meerdere vindplaatsen zoals bijvoorbeeld scholen.	
		Het zorglandschap voor de jeugd is inzichtelijk waarbij we gebruik maken van de beschikbaarheidswijzer van SDF die in 2025 verbeterd wordt.	
		Meer inwoners worden gestimuleerd gebruik te maken van de dienstverlening van HomeStart (Humanitas). Homestart biedt laagdrempelige gezinscoaching aan, gericht op het vergroten van competenties van ouders om kinderen te begeleiden in schoolloopbaan	
			

		Met de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 als richtinggevend kader ontwikkelen we gebiedsteams met voldoende kennis en expertise. Er wordt gewerkt aan een goede verbinding met huisartsen, specialistische zorg en andere lokale voorzieningen. Gebiedsteams verlenen toegang tot jeugdhulp en bieden waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp.	
		Vanuit de gebiedsteams verstevigt de kwaliteitsadviseur de basis voor de uitvoering in het sociaal domein en de procesregisseur bewaakt de doelmatigheid van de in te zetten jeugdhulp.	
Status Berap I	Status Berap II	Preventie en vroegsignalering	Toelichting
		De verscherpte inkoop van specialistische jeugdhulp geeft aanleiding om te volgen of er in 2024 leemtes in het preventieve aanbod ontstaan. De algemeen toegankelijke voorzieningen moeten aan de voorkant een voldoende sterke sociale basis vormen.	
		We onderzoeken of de inzet van gebiedsteam medewerkers op de scholen hieraan bijdraagt.	
Status Berap I	Status Berap II	Het tijdig bieden van de juiste hulp op maat	Toelichting
		De basis in gebiedsteams is op orde zodat het gebiedsteam kan werken volgens het ordeningsprincipe voor het bepalen van de zorgzwaarte.	
		De Hervormingsagenda en Uitvoeringsagenda Jeugd zijn leidend. We leggen het accent op het normaliseren bij inzet van hulp.	
		We monitoren de uitvoering van de Jeugdwet en maken duidelijk waar verbetering nodig is.	

Status Berap I	Status Berap II	Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar, en hebben een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten	Toelichting
		In 2025 is er een regietafel Jeugd actief met als doel de ketenaanpak te evalueren en bij te sturen. Daarnaast is er een ketenoverleg waarin wordt afgestemd over uit te voeren interventies en werkafspraken.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

21 Doorbetaling WSW

Het Wsw deel uit de integratie uitkering Participatie wordt doorbetaald aan de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West. Via de meicirculaire 2025 is € 392.004 extra beschikbaar gesteld voor de Wsw (zie ook algemene dekkingsmiddelen/gemeentefonds), voor:

- regulier WSW loon- en prijscompensatie;
- Compensatie voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening (inclusief compensatie voor de vertraging van de invoer van de Wet vereenvoudiging banenafpraak).

22 Mantelzorg

De lasten voor mantelzorg worden dit jaar niet volledig uitgegeven omdat er achterstand is in de uitvoering. Voor 2025 kan € 35.000 vrijvallen.

23 Inburgering

Binnen de Z-route volgen statushouders 800 uur aan taalstages en modules om wegwijs te worden in Nederland. Waar de Z-route in 2024 bestond uit 21 deelnemers zijn er op dit moment inmiddels 45 deelnemers. Er is dus sprake van een verdubbeling van het aantal deelnemers. Daarnaast is het aantal nareizigers in het afgelopen jaar behoorlijk toegenomen, die maatschappelijke begeleiding nodig hebben. De verwachting is dat dit aantal dit jaar nog oploopt tot 70. Connexa heeft op 12 september 2025 een aanvullende subsidieaanvraag van afgerond € 35.000 ingediend, om de dienstverlening op peil te kunnen houden, waardoor alle statushouders een goede kwaliteit van onderwijs en maatschappelijke begeleiding kunnen ontvangen. De hogere subsidie wordt gedekt ten laste van de specifieke uitkering inburgering.

24 De Dienst Noordwest Fryslân (definitieve jaarrekening 2024)

De definitieve jaarstukken 2024 van de Dienst tonen een aanvullende bijdrage voor Waadhoeke van afgerond € 400.000. Voorgesteld wordt het nadeel van afgerond € 400.000 te verwerken op de post "Inkomen" overeenkomstig de werkwijze van voorgaande jaren en te verrekenen met de bestemmingsreserve sociaal domein (zie hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen). De jaarstukken 2024 van de Dienst zijn behandeld in de raad van 16 oktober 2025.

25 De Dienst Noardwest Fryslân (Burap II 2025)

Op 2 oktober is de tweede rapportage over de periode januari t/m juni 2025 ontvangen. Wij stellen voor de begroting aan te passen aan de nieuwe prognose.

De prognoses uit deze rapportage laten een nadeel zien van afgerond 877.000. Er zijn al 2 budgetten beschikbaar in de gemeentelijke begroting, nl € 300.000 Pilot Groeituin en € 30.000 alleenverdienersproblematiek, die een deel van dit nadeel opvangen. Daarnaast kunnen de specifieke uitkeringen inburgering en Oekraïners worden bijgesteld. Al met al resulteert dit in hogere lasten van € 754.402 en hogere baten van € 186.570. Per saldo moet er dus een nadeel van € 567.832 worden verwerkt, wat gedekt wordt ten laste van de bestemmingsreserve Sociaal domein (zie hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen).

Kort weergegeven gaat het om de volgende afwijkingen binnen de verschillende onderdelen:

Programma Inkomen

Het programma Inkomen laat een voordeel zien van afgerond € 10.000. Dit wordt veroorzaakt door dat het gemiddeld aantal inwoners met een bijstandsuitkering in het eerste halfjaar van 2025 met 1,12% is gestegen. De inning eigen bijdragen van Oekraïners is succesvol geïmplementeerd. Deze baat was niet begroot (voordeel € 170.000), maar wordt verrekend met de specifieke uitkering opvang Oekraïners die van het Rijk wordt ontvangen. Dit levert dus geen voordeel op.

Programma Werk en Participatie

Het programma Werk en Participatie laat een nadeel zien van afgerond € 63.000. De lasten voor inburgering zijn € 166.000 hoger, wat is te verklaren door de hogere instroom in het tweede kwartaal 2025 door o.a. gezinsherenigingen. Deze hogere lasten worden gedekt door de hogere specifieke uitkering inburgering. De lasten re-integratie zijn gestegen, doordat het budget nog niet was geactualiseerd met de samenwerkingsovereenkomst 2025 met Pastiel.

Programma Armoedebestrijding

Het programma armoedebestrijding laat een voordeel zien van afgerond € 27.000 door hogere baten debiteuren bijzondere bijstand.

Programma WMO

Het programma WMO laat een voordeel zien van afgerond € 126.000, wat wordt veroorzaakt door lagere lasten voor individuele begeleiding en dagactiviteiten.

Programma Jeugd

Het programma Jeugd laat een nadeel zien van afgerond € 576.000. Dit is een nadeel ten opzichte van het begrote bedrag inclusief taakstelling van € 400.000. De taakstelling wordt dus niet gehaald. De overschrijding heeft verschillende oorzaken. De vraag naar lokale inkoopcontracten voor ambulante

jeugdhulp en verblijf is gestegen. Dit betreft inkoopcontracten die niet door SDF zijn ingekocht, en betreft dus een niet-dekkend zorglandschap. Voor deze lokale contracten wordt goed onderhandeld en aansluiting gezocht bij de tarieven van wél ingekochte producten.

Bij de dagopvang regionaal (ambulante jeugdhulp) is een tariefcorrectie door SDF doorgevoerd over de jaren 2024 en 2025 die niet was begroot.

De jeugdhulp ambulant landelijk toont hogere kosten door de instroom van een cliënt met een intensief en kostbaar zorgprofiel.

Ook de jeugdreclassering laat een hogere instroom zien.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoeringlasten laten een voordeel zien van afgerond € 77.000. De Dienst ontvangt meer baten, dit bestaat voornamelijk uit rente-inkomsten, een hogere dekking van salariskosten vanuit het programma Participatie en doordat gemeenten hebben gecompenseerd voor de gemaakte kosten voor de implementatie Eigen bijdragen Oekraïners.

26 BUIG 2025 (definitieve BUIG middelen 2025)

De definitieve BUIG-middelen voor 2025 zijn op 30 september gepubliceerd. Deze komen € 743.990 lager uit dan begroot. Voor deze lagere ontvangst wordt een zelfde bedrag onttrokken aan de bestemmingsreserve Sociaal domein (zie hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen).

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten
21	Meicirculaire 2025 - doorbetaling WSW	I	-392.004
22	Mantelzorg	I	35.000
23	Inburgering	I	-35.000 35.000
24	Dienst Noardwest Fryslân (definitieve jaarrekening 2024)	I	-400.000
25	Dienst Noardwest Fryslân (Burap II 2025)	I	-754.402 186.570
26	BUIG 2025 (definitieve BUIG middelen 2025)	I	-743.990

Voortgang incidentele budgetten

De incidentele budgetten voor de uitvoering van de toeslagenaffaire, het gebiedsteam op school en de vroegsignalering schulden zijn toegevoegd aan de personeelsbegroting van het gebiedsteam.

Minder meerkosten Jeugdwet

Dit budget betreft de incidentele inzet procesregisseur en kwaliteitsadviseur bij het gebiedsteam. Beide functies worden ingezet vanaf 1 januari 2025. De inzet is gericht op het verder vormgeven van de processen en werkinstructies en toe te werken naar implementatie en borging.

	Begroting	Besteding	Restant
Inhuur procesregisseur en een kwaliteitsadviseur	295.000	190.932	104.068

Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf

In 2024 is deze incidentele bijdrage van het rijk ontvangen. Dit betreft eenmalige middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf die zijn ontvangen met de meicriculaire gemeentefonds 2024. De deelnemende gemeenten in de GR Fryslân-West bepalen samen met de GR Fryslân-West de komende tijd het proces rondom de besteding van deze middelen. Het plan is nog niet gereed.

	Begroting	Besteding	Restant
Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf	196.504	-	196.504

Pilot Groeituin

Er lijkt sprake van een nadeel van € 75.705 op de kosten van de Groeituin. Er is inmiddels een creditnota ontvangen.

	Begroting	Besteding	Restant
Pilot Groeituin jaarschijf 2025	334.837	375.705	-40.868

Bijdrage verduurzaming en renovatie dorps huis Yn' e Mande Wjelsryp

Dorps huis Yn' e Mande in Wjelsryp heeft in 2025 een subsidieaanvraag ingediend bij het Dorps huizenfonds welke is gehonoreerd.

In het voorjaar van 2026 start de verduurzaming en renovatie, die naar verwachting in november 2026 zal worden afgerond.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage verduurzaming en renovatie dorps huis Yn' e Mande Wjelsryp	366.643		366.643

Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Iedereen heeft de kans om zo gezond mogelijk te leven en de best mogelijke gezondheid te ervaren	Toelichting
		Sport, beweging en een gezonde leefstijl stimuleren en faciliteren.	
		Een gezonde leefstijl bevorderen bij kinderen en jongeren door het aanstellen van een JOGG-regisseur.	
		Het vergroten van zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden door middel van ondersteuning van programma's op het gebied van lezen, rekenen en digitale vaardigheden, bijvoorbeeld via het Digi-taalhuis.	
		De toegankelijkheid van het sportaanbod vergroten en werken aan een sociaal veilig en inclusief sportklimaat door de inzet van de verenigingsondersteuner en het inclusieve sportaanbod.	
		Inzetten op een rookvrije generatie. Hiervoor gaan we het aantal rookvrije locaties uitbreiden met name bij kinderopvanglocaties, scholen en sportaccommodaties.	
		Er is een netwerksamenwerking rondom alcoholproblematiek met daarbij specifieke aandacht voor vroegsignalering.	
Status Berap I	Status Berap II	Alle Waadhoeekers kunnen vitaal ouder worden en een betekenisvol leven leiden	Toelichting
		Sport en beweegparticipatie van ouderen vergroten door het uitbreiden van het beweegaanbod.	
		Op basis van het wettelijke kader breiden we het aanbod van valpreventie uit.	
		Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen door inzet van interventies gericht op (het vergroten) van vitaliteit, veerkracht en lichamelijke activiteiten, zoals Sociaal Vitaal.	

		Er is passend en laagdrempelig aanbod om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen. Dag!enDoen! is hiervan een voorbeeld. Ook de inzet van Welzijn op Recept kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.	
		Participatie van ouderen bevorderen om zingeving en veerkracht te vergroten door inzet van bestaande subsidierelaties in het maatschappelijk veld.	
		Waadhoeke is een dementievriendelijke gemeente. We brengen hiervoor onder andere de training 'Goed omgaan met dementie' zowel intern als extern onder de aandacht.	
		Conform het mantelzorgbeleid 2023-2024 ondersteunen we (jonge) mantelzorgers.	
Status Berap I	Status Berap II	In Waadhoeke heeft iedereen de kans om mentaal gezond op te groeien, te wonen en te werken	Toelichting
		Er is laagdrempelig (mentaal) zorg- en ondersteuningsaanbod.	
		Een blijvende inzet voor het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht, specifiek voor jongeren door de inzet van rots & water trainingen, KIES-trainingen, het meidenwerk en voorlichting over sexting en grooming.	
		Er wordt onderzocht of 'STORM-aanpak' een passende interventie is ten behoeve van suicide preventie.	De STORM-aanpak maakt onderdeel uit van het Frieslandbrede transformatieplan mentale gezondheid en veerkracht. Het college heeft in april ingestemd met de inhoudelijke lijn van dat plan. Indien de transformatieaanvraag mentale gezondheid wordt gehonoreerd (i.h.k.v. FrIZA), dan kunnen er transformatiegelden vrijkomen, o.a. voor de uitvoering van STORM. Dit proces moet eerst afgewacht worden.

Status Berap I	Status Berap II	De leefomgeving van Waadhoeke is zo ingericht dat gezond leven gemakkelijk is, het biedt gelegenheid tot meedoen en ontmoeting. Inwoners voelen zich er prettig en verbonden met elkaar	Toelichting
●	●	Er wordt gewerkt aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen, (buiten)spelen en ontmoeten.	
●	●	Met de invoering van de Omgevingswet is gezondheid een vast en belangrijk onderdeel geworden bij de belangenafweging in ruimtelijk beleid.	
●	●	Inzet op een rookvrije omgeving.	
●	●	Met de inzet van onder andere 'Voel je Goed!' stimuleren gezond voedselaanbod.	
●	●	Er is een lokale aanpak omtrent gezondheidsverschillen. We passen daarvoor gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in dorpen en wijken met gezondheidsachterstanden.	

Milieu

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Doelstelling	Toelichting
●	●	Door het jaar heen verbruiken we niet meer energie dan we zelf duurzaam opwekken (energieneutraal in 2040)	

		Inwoners met een woning met een WOZ-waarde beneden het gemeentelijk gemiddelde en een energielabel D, E, F of G kunnen een subsidie aanvragen voor verduurzamingsmaatregelen.	
●	●	Eigenaar-bewoners kunnen een subsidie aanvragen waarmee een energieadvies (deels) vergoed kunnen krijgen. Naast een maatwerkadvies, een luchtdichtheidsadvies en een warmtescan, is er ook de mogelijkheid om een ecologische quickscan deels bekostigd	
✓	●	Starten met een bronnenonderzoek om inzichtelijk te krijgen welke strategische warmtebronnen er in de regio Waadhoeke/Harlingen zijn, die gebruikt kunnen worden als basis voor de nieuwe versie van de Transitie Visie Warmte.	
●	●	Starten met het gebiedsontwikkelingsproces Klimaatlandschap naar aanleiding van de onderzoeksresultaten waar de raad mee heeft ingestemd.	
●	●	Met de Duurzaamheidslening en met de Verzilverlening ondersteunen we inwoners met het verduurzamen van hun woning.	
✓	✓	Het energieloket van de gemeente (website Waadhoeke) wordt, door de structurele middelen vanuit het rijk, de plek waar inwoners informatie kunnen inwinnen en subsidies en leningen kunnen aanvragen voor het verduurzamen van hun woning.	
Status Berap I	Status Berap II	De huidige ecologische waarden in stand houden of - daar waar het kansrijk is - herstellen of versterken. Waadhoeke streeft naar een eigen ecologische hoofdstructuur.	Toelichting
●	●	In kernen een gedeelte van het traditioneel gazonbeheer omvormen naar extensief gazonbeheer. In 2025 blijven we dit doen op die plekken waar vanuit de evaluatie in 2024 nut en noodzaak wordt aangetoond.	
●	●		

		Maaien en afvoeren in het kader van circulair bermbeheer (gras en hekkelspecie). Het areaal aan gras dat afgevoerd is en voor circulair bermbeheer ingezet kan worden is toegenomen. In 2025 blijven we dit doen, waar nodig wordt het proces en de hoev	
●	●	Doorgaan met het opwaarderen van gemeentelijke groene reststromen (bladeren en takken etc.) tot organische meststof en inzetten bij eigen beheer en onderhoud (rozenperken etc.).	
!	●	Verkennen welke taluds ecologisch beheerd kunnen worden. Ook in 2025 worden er taluds (met name naast sloten en indien met beschikbaar materieel mogelijk) zo min mogelijk geklepeld en blijven delen vegetatie tussen maairondes door staan. Op de bolw	
●	●	Meer aandacht voor kleinschalige wensen van inwoners ten behoeve van biodiversiteit. In het groenbeheerplan is (beperkt) financiële ruimte beschikbaar om aan kleine wensen van inwoners die passen binnen de gemeentelijke wensen te voldoen. Zo worden	
●	!	We geven uitvoering aan de actiepunten van het Biodiversiteitsactieplan (BAP) en vanaf 2025 aan de acties van de nog vast te stellen geactualiseerde duurzaamheidsagenda.	Het BAP is geïntegreerd in de duurzaamheidsagenda. De uitvoering van de projecten loopt volgens plan. Alleen het project voor de natuurwaardenkaart start later dan gepland.
Status Berap I	Status Berap II	Maximale inzet op verbeteren van afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie, verwerking en hergebruik/circulaire economie	Toelichting
●	●	Deelnemen aan de zwerfafvalcampagne 'Friesland Schoon'.	
●	●	Het periodiek monitoren van de aanwezigheid van zwerfafval in gebieden.	
●	●	Met twee voorbeeldlocaties meedoen aan de opdrachtgeversaanpak voor circulair bouwen.	
●	●	De samenwerking uitbreiden met de landbouw voor lokaal hoogwaardig (her)gebruik van groene reststromen.	
●	●	Aansluiten bij nieuwe circulaire grondstoffenketens.	

		Analyses doen naar de samenstelling van het restafval uit huishoudens.	
		Meedoen aan de bewustwordingscampagne 'Samen Halen We Alles Eruit'.	
		Inzetten op de optimalisatie van gescheiden inzameling.	
		Deelnemen en uitvoering geven aan de ambities van de vereniging Circulair Fryslân.	
Status Berap I	Status Berap II	Ons donker buitengebied behouden en versterken	Toelichting
		Vervangen van bestaande verlichting op een aantal kerken in Waadhoeke en zorgen dat deze milieuvriendelijk zijn.	
		Doorgaan met het versterken van de beleving van donkerte en het bewustzijn van deze waarde, bij onze inwoners, bedrijven en de eigen medewerkers. Zo sluiten we ons aan bij de 'Nacht van de nacht'. We verspreiden informatie over het initiatief via o	
		In gesprek gaan met lichtbroneigenaren over bestaand licht en sluiten ons aan bij aanvragen om lichthinder te voorkomen met nieuwe verlichting.	
		Het goede voorbeeld geven door het gemeentelijk gemeentelijke lichtvervuiling te voorkomen.	
Status Berap I	Status Berap II	Onze bodem en ondergrond beheren, beschermen en benutten.	Toelichting
		Actualiseren van de Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart.	De coördinatie van dit proces ligt bij de Omgevingsdienst (FUMO) in opdracht van de deelnemende Friese gemeenten. Het proces heeft enige vertraging opgelopen vanwege het ontbreken van benodigde kwaliteitsdata. In overleg met deelnemende gemeenten worden de verschillende opties onderzocht.

		Registeren van nieuwe bodemkwaliteitsinformatie en actualiseren van de informatievoorziening in het Bodeminformatiesysteem (shared service).	
		We zijn actief partner van Salta: Kenniscluster Verzilting.	
		Onderzoek doen naar en monitoren van de vitaliteit van de landbouwbodem (incl. Bodemleven).	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

27 Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

De jaarrekening 2024 van de VRF heeft geresulteerd in een voordelig saldo op met name het programma Gezondheid. Dit is eenmalig meevaller van € 28.159.

28 Kosten juridische ondersteuning

Door de toename van het aantal vergunningen is er ook een toename in het aantal bezwaar- en beroepszaken. Niet al deze zaken kunnen worden uitgevoerd door de juridische medewerkers bij V&VTH. Hierdoor wordt extra hulp ingeschakeld via onze 'huis'-advocaat. De extra kosten bedragen € 55.000.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Laasten / Baten
27	Veiligheidsregio Fryslan (VRF)	I	28.159
28	Kosten juridische ondersteuning	I	-55.000

Voortgang incidentele budgetten

Actualisatie duurzaamheidsagenda

Het budget is bestemd voor:

€ 45.000 voor kruidenrijke akkerlanden voor 2025, 2026 en 2027

€ 90.000 voor subsidiëring boerenerven in het groen

€ 20.000 voor onderzoek Diftar-systeem (rapport is opgeleverd)

€ 60.000 voor ontwikkelen natuurkaart Waadhoeke

Inmiddels is er € 15.000 aan Stichting Urgenda verstrekt voor kruidenrijke akkerlanden en € 8.976 aan onderzoekskosten Diftar-systeem gemaakt. Najaar 2025 zal € 60.000 naar Landschapsbeheer Friesland gaan voor boerenerven in het groen ofwel uitvoering landschapsprojecten.

Het ontwikkelen van de natuurkaart Waadhoeke loopt achter op de planning.

	Begroting	Besteding	Restant
Actualisatie duurzaamheidsagenda	215.000	23.976	191.024

Omvorming grindpaden naar duurzamere/onderhoudsarme paden begraafplaatsen

De paden op de begraafplaatsen zijn inmiddels omgevormd en de afrekening komt dit jaar.

	Begroting	Besteding	Restant
Omvorming grindpaden naar duurzamere/onderhoudsarme paden begraafplaatsen	280.000	88.323	191.677

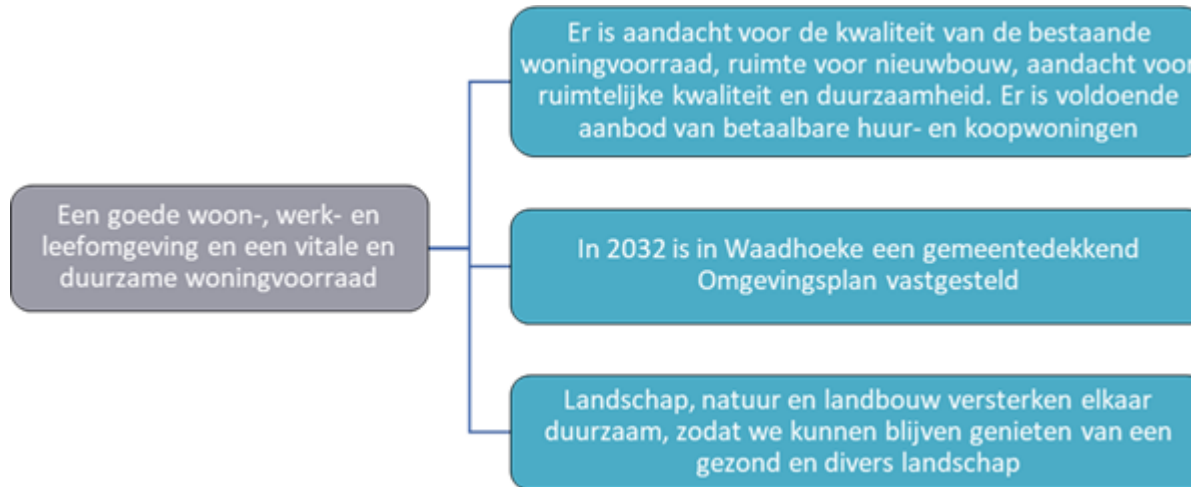
Warmte- en energietransitie

De middelen worden bijv. ingezet voor het uitvoeren van het donkerte-beleid en -uitvoeringsplan. In 2025 is hiervoor ondersteuning ingezet die de gemeente gaat helpen bij de 3e fase van het beleidsplan Donkerte. Ook worden middelen ingezet voor het ondersteunen van lokale activiteiten op het gebied van de energie- en warmtetransitie zoals bijv. het oprichten en ondersteunen van energiecoöperaties en gebiedscoöperaties of activiteiten die door dorpen, dorpsbelangen en verenigingen worden georganiseerd op dit gebied. Zo is in 2025 een bijdrage gegeven aan de oprichting van het werkbureau van SWEC (de samenwerkende energiecoöperaties van Waadhoeke).

	Begroting	Besteding	Restant
Warmte- en energietransitie	267.000	43.201	223.800

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Er is aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, ruimte voor nieuwbouw, aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Er is voldoende aanbod van betaalbare huur- en koopwoningen.	Toelichting
●	●	We gaan en blijven volgens het concept van 'maatwerk' in gesprek met dorpsbelangen, plaatselijke belangen en wijk- en buurtverenigingen.	
●	●	In de lijn van het gemeentelijk woningbouwprogramma wordt gewerkt aan een groot aantal woningbouwlocaties. Variërend van enkele woningen in kleinere dorpen tot meer grootschalige locaties in bijv. Franeker of Sint Annaparochie.	

		In de te maken prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersverenigingen en gemeenten komen deze thema's nadrukkelijk aan bod.	
Status Berap I	Status Berap II	In 2032 is Waadhoeke een gemeentedekkend Omgevingsplan vastgesteld	Toelichting
		Begin 2025 stellen we de Omgevingsvisie voor Waadhoeke vast.	Op verzoek van de raad volgt er na de zomer een kernsessie. Besluitvorming zal eind 2025 plaatsvinden.
		We werken verder aan het opstellen voor het Omgevingsplan voor Waadhoeke.	
Status Berap I	Status Berap II	Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam, zodat we kunnen blijven genieten van een gezond en divers landschap	Toelichting
		Via diverse acties uit de Duurzaamheidsagenda dragen we bij aan deze ambitie.	
		We subsidiëren het plan van Fûgelwacht Franeker en andere initiatieven en geven ook zelf het goede voorbeeld in onze beheerplannen.	
		In de Omgevingsvisie besteden we aandacht aan de uitgangspunten om te komen tot een gezond en divers landschap.	
		Bij planvorming (nieuwe ontwikkelingen) borgen we de landschappelijke inpassing.	
		We hebben overleg met de agrarische ondernemers. De landbouwadviseur is aanspreekpunt voor de sector en gaat in gesprek met de sector.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

29 Uitvoeringskosten Omgevingswet (meicirculaire2025)

Via de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds is door het Rijk € 333.120 beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten invoering omgevingswet. Met deze uitkering kan een eerdere verrekening aan de reserve invoering Omgevingswet van € 150.000 achterwege blijven.

30 Leges omgevingsvergunningen

De opbrengsten zijn in 2025 veel lager zijn dan de raming. Dit komt vooral door de lage legestarieven. De tarieven zijn aangepast aan de invoering Omgevingswet, maar dit is voorzichtig vastgesteld omdat er nog veel onzekerheden en geen goede kostenonderbouwing voorhanden was. In 2024 was het effect nog niet zichtbaar, doordat er tegen het einde van 2023 veel vergunningen zijn aangevraagd die uiteindelijk in de eerste maanden zijn verleend.

Taakveld 8.1 : € 28.000 naar beneden bijstellen

Taakveld 8.3 : € 180.000 naar beneden bijstellen

31 Dwangsommen omgevingsvergunningen

In 2025 zijn er een aantal dwangsommen opgelegd voor overtredingen zoals bouwen zonder vergunning of het overtreeden van een bestaande omgevingsvergunning. De verwachte baten hieruit zijn eenmalig € 46.500.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Baten
29	Uitvoeringskosten Omgevingswet (meicirculaire 2025)	I	-333.120
	Terugdraaien dekking reserve invoering Omgevingswet	I	150.000
30	Leges omgevingsvergunningen	I	-208.000
31	Dwangsommen omgevingsvergunningen	I	46.500

Voortgang incidentele budgetten

Subsidiëring stichting Herstel dorpen en Bidtdijken

Het rijk heeft eind 2023 een subsidie van zo'n 3,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het project Bidtdijken en de gemeente op 15 februari 2024 als cofinanciering 1,5 miljoen euro. Voor de uitvoering is een overeenkomst met de stichting aangegaan en voor het beschikbaar stellen van de middelen is een subsidiebeschikking afgegeven. Daarin is onder meer vastgelegd dat de 5 miljoen euro gefaseerd uitbetaald zal worden, waarvan 1,25 miljoen in 2025. Uiterlijk 15 februari 2026 rapporteert de stichting in hoeverre deze middelen zijn besteed.

	Begroting	Besteding	Restant
Subsidiëring stichting Herstel dorpen en Bidtdijken	1.250.000	1.250.000	-

Maatschappelijke Plus (MP) 2e fase

Het budget is verdeeld over 5 projecten, waarvan 1 onder programma 6 Sport, cultuur en recreatie valt en 4 onder programma 9 Volkshuisvesting vallen.

1. Herinrichting Pietersbierum: het bestek voor de herinrichting is aanbesteed en wordt binnenkort gegund. Daarmee kan de uitvoering starten. De uitvoering zal en moet voor 31 december 2026 klaar zijn zoals in de subsidiebeschikking van de provincie aangegeven.
2. Herinrichting Voorterrein MFA Sexbierum: Er ligt een inrichtingsschets voor het voorterrein en een actuele kostenraming. Die actuele kostenraming past niet binnen het beschikbare budget MP, waardoor overleg met de werkgroep MFA noodzakelijk is. Na dat overleg kan de uitvoering starten. De uitvoering zal en moet voor 1 juni 2026 klaar zijn zoals in de subsidiebeschikking van de provincie aangegeven.
3. Tjedmar Hiem Buiten: Samen met de werkgroep in Tzummarum wordt dit project concreter gemaakt. De totale projectkosten passen niet binnen het beschikbare budget MP, zodat er keuzes gemaakte moeten worden. Hieraan wordt momenteel gewerkt. Dit was vooraf ook bekend. De uitvoering zal en moet voor 31 december 2026 klaar zijn zoals in de subsidiebeschikking van de provincie aangegeven.
4. Padenplan Tzummarum. De inrichting van dit padenplan wordt door de werkgroep in overleg met de gemeenten concreter gemaakt en hopelijk kan de uitvoering dit jaar starten. Dit project wordt uit het gemeentelijk aandeel MP wordt betaald. Er is dus geen subsidie van de provinciaal MP nodig.

	Begroting	Besteding	Restant
Projecten maatschappelijke Plus 2e fase	869.607	12.520	857.087

Algemene Dekkingsmiddelen

Uitkering gemeentefonds

Meicirculaire 2025

De geraamde uitkering in 2025 wordt naar aanleiding van de meicirculaire 2025 en de actualisatie van de maatstaven € 3.219.889 hoger.

In de eerste onderstaande tabel is uitgewerkt hoe de stijging zal worden verwerkt. In de tweede tabel staan de mutaties die hebben geleid tot de hogere vrij besteedbare ruimte. Onder de tabel worden deze mutaties toegelicht.

Effect meicirculaire 2025	Bedrag
Vrij besteedbare ruimte	€ 1.264.732
Te reserveren budget	€ 1.137.615
Uitvoeringskosten Omgevingswet	€ 333.120
Totaal doorbetaling GR Fryslân-West	€ 392.004
Nabetaling 2023 en 2024	€ 92.418
Totaal	€ 3.219.889

Vrij besteedbare ruimte	Bedrag
Tekorten Jeugd voor rekening Rijk	€ 1.208.222
BTW-Compensatiefonds 2024 en 2025	-€ 598.980
Ontwikkeling uitkeringsbasis & bijstelling maatstaven	€ 688.255
Diverse overige ontwikkelingen	-€ 32.765
Totaal	€ 1.264.732

Toelichting vrij besteedbare ruimte:

Tekorten Jeugd voor rekening Rijk

De deskundigencommissie Van Ark heeft geadviseerd om het tekort in het budget voor Jeugdzorg in gelijke delen te verdelen over Rijk en gemeente. Dit levert een structureel voordeel op van € 1.208.222. In meerjarenperspectief is dit al structureel als reguliere verhoging gemeentefonds verwerkt. De verwerking voor het jaar 2025 volgt deze lijn.

BTW-Compensatiefonds 2024 en 2025

Gemeenten zijn in 2024 € 332 miljoen onder het BTW-Compensatiefond gebleven. Op basis van provinciale afspraken mogen gemeenten rekening houden met deze onderschrijding in hun meerjarenraming. De gemeente Waadhoeke houdt (tot en met 2025) rekening met 50% van deze onderschrijding in 2024. Met ingang van 2026 wordt, als onderdeel van de ruimtelandende maatregelen, rekening gehouden met 100%. Voor 2025 is dit een bijstelling van de stelpost van € 712.500 naar € 412.500. Het nadelige effect bedraagt voor 2025 € 300.000.

In aanvulling hierop laat de definitieve afrekening van het BTW-Compensatiefonds 2024 een lagere onderuitputting zien dan waar in de septembercirculaire 2024 rekening mee is gehouden. Het nadeel bedraagt € 298.980 -/-.

Ontwikkeling uitkeringsbasis & bijstellen maatstaven

Op verschillende momenten in het jaar worden de maatstaven, die de hoogte van het aandeel in de Algemene uitkering bepalen, geactualiseerd. Zodra de aantallen landelijk stijgen wordt er meer verdeeld uit de Algemene uitkering dan er beschikbaar is. Om dit op te lossen wordt de uitkeringsfactor verlaagd. Als de aantallen landelijk dalen, stijgt de uitkeringsfactor. Dit wordt verwerkt onder de naam 'ontwikkeling uitkeringsbasis'. De meest voorkomende hiervan zijn huishoudens met een laag inkomen en de ontwikkeling van de bijstand- en uitkeringsontvangers. Met de meicirculaire 2025 is deze € 314.715 positief bijgesteld.

Daarnaast zijn de aantallen van meerdere maatstaven aangepast. Het positieve effect bedraagt afgerond € 373.540.

Diverse overige ontwikkelingen

Deze post bestaat uit diverse overige kleinere financiële mutaties. Het gaat om kleine mutaties in decentralisatie-uitkeringen die niet gereserveerd worden in verband met de omvang en een aantal kleine taakmutaties. Het effect bedraagt € 32.765 negatief in 2025.

Te reserveren budgetten

Vanuit de meicirculaire 2025 zijn diverse budgetten ontvangen die gereserveerd dienen te worden voor toekomstige uitgaven. De budgetten die beschikbaar zijn gesteld voor 2026 en verder zijn meegenomen in de kadernota 2026-2029. De budgetten voor 2025 zijn:

Te reserveren budgetten	Bedrag
Loon & Prijscompensatie	€ 950.000
IBO Problematische schulden (taakmutatie)	€ 47.300
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	€ 6.536
Alleenverdienersproblematiek (DU)	€ 76.474
Participatie (IU) (Beschut werk en Sociale infrastructuur)	€ 57.305
Totaal	€ 1.137.615

Totaal doorbetaling Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West

Het Wsw-deel uit de integratie-uitkering Participatie wordt doorbetaald aan de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West. Met de meicirculaire 2025 is € 392.004 extra beschikbaar gesteld. Voor een inhoudelijke toelichting zie programma 7.

Uitvoeringskosten Omgevingswet

Door het Rijk is € 333.120 beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten invoering Omgevingswet. Dit bedrag wordt rechtstreeks beschikbaar gesteld in programma 9. Voor extra toelichting zie programma 9.

Nabetaling 2023 en 2024

De meicirculaire 2025 heeft ook effect op de uitkeringsfactor van 2024. Daarnaast hebben er nog enkele kleine mutaties van de maatstaven plaatsgevonden. Voor 2023 resulteert dit in een voordeel van € 51.752 en voor 2024 € 40.666.

Septembercirculaire 2025

De geraamde uitkering in 2025 wordt naar aanleiding van de septembercirculaire 2025 en de actualisatie van de maatstaven € 3.150.463 hoger.

Effect septembercirculaire 2025	Bedrag
Vrij besteedbare ruimte	€ 788.092
Te reserveren budget	€ 251.475
Compensatie Jeugd overhevelen naar bestemmingsreserve sociaal domein	€ 2.127.000
Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen	€ 155.000

Terugbetaling 2024	-€ 171.104
Totaal	€ 3.150.463

Vrij besteedbare ruimte	Bedrag
BTW-Compensatiefonds 2025	€ 711.498
Diverse overige ontwikkelingen	€ 76.594
Totaal	€ 788.092

BTW-Compensatiefonds 2025

Gemeenten mogen voor de ruimte onder het plafond maximaal rekening houden met de laatst gerealiseerde ruimte. Waadhoeke houdt tot en met begroting 2025 rekening met 50% van deze ruimte en heeft in de begroting 2025 een stelpost opgenomen van € 412.500 (stand meicirculaire 2024). Met de septembercirculaire 2025 is het voorschot voor 2025 bekend gemaakt. Dit is € 1.123.998, een voordeel van € 711.498. De definitieve afrekening volgt in de meicirculaire 2026.

Diverse overige ontwikkelingen

Deze post bestaat uit diverse overige kleinere financiële mutaties. Het gaat om kleine mutaties in decentralisatie-uitkeringen die niet gereserveerd worden in verband met de omvang en een aantal kleine taakmutaties. Het effect bedraagt € 76.594 positief in 2025.

Te reserveren budgetten

Vanuit de septembercirculaire 2025 zijn diverse budgetten ontvangen die gereserveerd dienen te worden voor toekomstige uitgaven. Het gaat om de volgende budgetten:

Te reserveren budgetten	Bedrag
Implementatie Participatiewet in balans	€ 92.000
Participatie (IU) (Beschut werk: verbetering van de werking van de loonkostensubsidie)	€ 67.884
Aanpak overlast asielzoekers	€ 50.000
Spreadingswet	€ 41.591
Totaal	€ 251.475

Compensatie Jeugd overhevelen naar bestemmingsreserve sociaal domein

Gemeenten ontvangen in totaal €728 miljoen ter compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Deze middelen kunnen ingezet worden ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams. Met aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. Waadhoeke ontvangt € 2.127.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociaal domein.

Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamer verkiezingen is € 60 miljoen beschikbaar gesteld door het Rijk. Gemeente Waadhoeke ontvangt € 155.000. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld in Programma 1. Zie voor verdere informatie de toelichting bij Programma 1.

Terugbetaling 2024

De septembercirculaire 2025 heeft ook effect op de uitkeringsfactor van 2024. Daarnaast hebben er nog enkele kleine mutaties van de maatstaven plaatsgevonden. Voor 2024 resulteert dit in een nadeel van € 171.104.

Onvoorzien met bestemming

Op de post onvoorzien met bestemming staan diverse budgetten geparkeerd. In het algemeen betreft dit ontvangsten Gemeentefonds voor taakmutaties. Zodra bekend is hoe de taak zal worden uitgevoerd en welke kosten daar mee gemoeid zijn wordt door middel van advisering het benodigde budget overgeheveld naar het juiste taakveld.

Na de 8e begrotingswijziging 2025 staat er een budget van € 1.249.362 waarvan € 307.053 structureel en € 942.309 incidenteel ingezet kan worden.

Onderwerp	S/I	Bedrag	Nieuw	Vrijval naar onv.inc.	Naar taakveld	Naar reserve	Saldo
Reservering kapitaallasten vervanging tractie	(S)	177.716		177.716-			-
Landelijke structuur interventieteams *	(S)	6.000		6.000-			-
Procedure verkiezingsuitslag *	(S)	9.000		9.000-			-
Energieprestatie gebouwen *	(S)	9.400		9.400-			-
Dienstverlening gemeente armoede en schulden	(S)	100.000				100.000-	-
Compensatieregeling Voogdij 18+ (indexering) *	(S)	11.000		11.000-			-
Wet betaalbare huur	(S)	34.685		34.685-			-
Reservering LPO 2025	(S)	40.748-	950.000	849.252-	60.000-		-
Subtotaal structureel		307.053	950.000	1.097.053-	60.000-	100.000-	-
Wet Open Overheid (incidenteel)	(S) t/m 2026	67.000		67.000-			-
Versterking dienstverlening: Systeemleren	(S) t/m 2027	26.000				26.000-	-
Versterking dienstverlening: Robuust rechtsbeschermingssysteem	(S) t/m 2027	58.000				58.000-	-
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	(I)	149.718			149.718-		-
Veilig wonen	(I)	7.062					7.062
Vervanging tractie	(I)	245.840					245.840
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	(I)	28.198		11.698-	16.500-		-
Maatwerkadviezen	(I) t/m 2026	120.000					120.000
Energiecoaches	(I) t/m 2025	180.000					180.000
Participatie beschut werk	(I)	60.491				60.491-	-
Te reserveren budgetten meicirculaire gemeentefonds 2025	(I)		187.615				187.615
Te reserveren budgetten septembercirculaire gemeentefonds 2025	(I)		251.475				251.475
Subtotaal incidenteel		942.309	439.090	78.698-	166.218-	144.491-	991.992
Totaal		1.249.362	1.389.090	1.175.751-	226.218-	244.491-	991.992

Voorstel structurele bedragen

De structurele budgetten met een * zijn vervallen in 2026 met het invullen van de taakstelling gemeentelijke bedrijfsvoering en kunnen nu incidenteel vrijvallen.

Van de post reservering LPO wordt in deze berap een voorstel gedaan voor inzet (programma 1 Bestuur en ondersteuning).

Voor de andere structurele posten worden in dit jaar geen uitgaven meer verwacht. Dit geldt ook voor het restant LPO. Deze bedragen kunnen incidenteel vrijvallen.

Voorstel incidentele bedragen

Van de incidentele bedragen kunnen 2 posten vrijvallen, omdat ook daar geen uitgaven meer voor komen. Voor 2 posten geldt dat de uitgaven al lopen en deze dekking overgeheveld kan worden naar het betreffende taakveld. Voor 3 posten wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

De overige incidentele bedragen zullen worden beoordeeld in het kader van de reserve jaarovergang.

Nieuwe budgetten:

Deze bedragen komen voort uit de mei - en septembercirculaire gemeentefonds 2025 en zullen in het kader van de overheveling budgetten via de reserve jaarovergang beoordeeld worden.

Wat zijn de financiële afwijkingen?

32 Overige gronden en landerijen

De opbrengsten uit grondverkoop zijn incidentele baten en worden niet vooraf begroot. Inmiddels zijn er € 240.000 aan baten waarvan € 197.000 voor gronden in Minnertsgea (locatie voormalig gymlokaal) voor woningbouw en € 43.000 voor overige bestemmingen (zoals voor trafo stations). Aan grondtransacties zijn ook incidentele kosten verbonden; deze zijn inmiddels € 10.000. Per saldo een positief resultaat van € 230.000.

33 Sloopkosten oud zwembad Bloemketerp

Zie de toelichting bij de incidentele budgetten.

34 Dividend Omrin

De dividenduitkeringen van Afvalsturing en Fryslân Miljeu zijn respectievelijk € 100.880 en € 55.670 (incl. nog te ontvangen dividendbelasting). Dit is € 156.550 in totaal en ten opzichte van de begroting een tegenvaller van € 72.450.

35 Dividend BNG

De algemene vergadering van de BNG bank heeft 24 april 2025 over het boekjaar 2024 een dividend ter beschikking gesteld van € 2,51 per aandeel, dit resulteerde voor onze gemeente in een nettobedrag van € 286.570 (excl. dividendbelasting). Ten opzichte van de primitieve begroting is dit een meeropbrengst van € 52.000 (afgerond) en bijgeraamd in de Berap I 2025. Na correctie dividend BNG 2023 en ontvangst dividendbelasting 2024 ontvangen we afgerond € 98.000 meer dividend, dit ramen we in deze Berap II.

36 Rapport weerstandsvermogen

Betreft hogere kosten advisering € 25.000 met name als gevolg van het BDO-rapport advies weerstandsvermogen Gemeente Waadhoeke (B&W-besluit 23/9/2025).

37 Heffing en invordering gemeentelijke belastingen

Betreft hogere kosten heffing en invordering gemeentelijke belastingen € 25.000 als gevolg van hogere kosten bijsluiter gemeentelijke aanslagen.

38 Meicirculaire 2025

De toelichting voor de financiële afwijking van het gemeentefonds staat onder het kopje uitkering gemeentefonds.

39 Dubbele geraamde inkomsten projectleider Friese norm

Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 is er met de inkomsten voor de Projectleider Friese Norm foutief twee keer rekening gehouden. De tweede inkomst is hierbij opgenomen als nog te ontvangen op de balans van de jaarrekening 2024. Dit dient in 2024 nog gecorrigeerd te worden. Het nadelige financiële effect hiervan bedraagt € 141.100.

40 Mutaties reserves:

- Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP € 626.835 (Zie programma 5 Onderwijs).
- Effect Burap II Dienst ten laste van de reserve sociaal domein € 567.832 (zie programma 7 Sociaal domein).
- Effect definitieve jaarstukken 2024 De Dienst ten laste van de reserve sociaal domein € 400.000 (zie programma Sociaal Domein)
- Effect BUIG ten laste van de reserve sociaal domein € 743.990 (zie programma 7 Sociaal domein).
- Overheveling vanuit onvoorzien met bestemming naar de reserve sociaal domein.

41 Huren en lease dienstauto's

Betreft de niet geraamde leasekosten ad € 45.000 van een aantal elektrische dienstauto's. Voorafgaand aan de aanschaf van de elektrische dienstauto's zijn we leasekosten verschuldigd.

42 Onvoorzien met bestemming

De structurele wijziging loon- en prijsontwikkeling is voor tariefsverhoging GGU (zie programma 1 financiële afwijkingen). Zie voor de incidentele wijzigingen de voorgaande tabel met de posten op onvoorzien met bestemming.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Toelichting	I/S	Lasten	Baten
32	Overige gronden en landerijen	I	-10.000	240.000
33	Sloopkosten oud zwembad Bloemketerp	I	-110.000	
34	Dividend Omrin	I		-72.450
35	Dividend BNG	I		98.000
36	Rapport weerstandsvermogen	I	-25.000	
37	Heffing en invordering gemeentelijke belastingen	I	-25.000	
38	Meicirculaire 2025 - hogere uitkering	I		3.219.889
	Meicirculaire 2025 - te reserveren budgetten	I	-1.137.615	
	Septembercirculaire 2025 - hogere uitkering	I		3.150.463
	Septembercirculaire 2025 - te reserveren budgetten	I	-251.475	
	Septembercirculaire 2025 - toevoegen aan reserve sociaal domein	I	-2.127.000	
39	Dubbele geraamde inkomsten projectleider Friese norm	I		-141.100
40	Mutaties reserves:			
	- bestemmingsreserve IHP	I	-626.835	
	- reserve sociaal domein - (Burap II De Dienst / Jaarrekening 2024 De Dienst / BUIG)	I		1.711.822
	- reserve sociaal domein - onvoorzien met bestemming	I	-244.491	
	- bestemmingsreserve Regiodeal	I		542.932
	- bestemmingsreserve invoering omgevingswet	I		-150.000
	- bestemmingsreserve noodfonds energemaatregelen	I		60.000
41	Huren en lease dienstauto's	I	-45.000	
42	Onvoorzien met bestemming - loon- en prijsontwikkeling	S	60.000	
	Onvoorzien met bestemming - incidentele vrijval	I	326.499	
	Onvoorzien met bestemming - overheveling naar taakveld	I	166.218	
	Budget kwaliteitsborging naar taakveld	I	-149.718	

Budget taal ontheemden Oekraïne naar taakveld	I	-16.500	
Onvoorzien met bestemming - naar reserve sociaal domein	I	244.491	

Voortgang incidentele budgetten

Vervanging en uitbreiding bedrijfsauto's

Het budget is deels voor vervanging (€ 150.000) en deels voor uitbreiding (€ 60.000). De voorbereiding voor vervanging en uitbreiding is gestart waarbij ook een analyse van alle gemeentelijke vervoersbewegingen gemaakt wordt. De bedrijfsauto's zijn inmiddels aangeschaft maar nog niet geleverd, levering zal dit jaar plaatsvinden.

	Begroting	Besteding	Restant
Aanbestedingsproces aanschaf nieuwe auto's	210.000	-	210.000

Sloop oude zwembad

Voor de sloop van zwembad Bloemketerp is € 170.000 beschikbaar. Het natuuronderzoek is in september afgerond, waardoor de sloop kan doorgaan. De aanbesteding voor de circulaire sloop is gestart en de gunning vindt plaats in Q1 2026. Tevens moet rekening worden gehouden met begeleidingskosten. Naar verwachting bedraagt het benodigde budget circa € 280.000. In Q1 2026 komt hier definitieve duidelijkheid over. De aanvraag voor extra budget is opgenomen onder de financiële afwijkingen.

	Begroting	Besteding	Restant
Sloop oude zwembad	170.000		170.000

Digitaal toegankelijk archief

We hebben een wettelijke zorgplicht als gemeente om onze archieven, ongeacht hun vorm in een goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te behouden. Voor het digitale archief hebben we nog geen voorziening om aan onze wettelijke zorgplicht te voldoen. Door personele wijzigingen is dit project in 2024 niet uitgevoerd. In 2025 is Waadhoeke weer aangesloten bij de regionale projectgroep. Binnen deze groep worden diverse opties voor het onderbrengen van het e-depot onderzocht. Op basis van het onderzoek kunnen we op termijn een keuze maken en vervolgens met de implementatie aan de gang gaan.

	Begroting	Besteding	Restant
E-depot	150.000		150.000

Programma dienstverlening

OOP (Organisatie Ontwikkelprogramma)

Binnen het afgeslankte OOP richten we ons in 2025 op drie thema's. Dit zijn werkdruk, leren en ontwikkelen en digitale vaardigheden. Met een externe projectleider en een administratieve ondersteuner schrijven we een visie op leren en ontwikkelen en maken een projectplan voor digitaal fit. De personeelskosten hiervan zijn nog niet ten laste van het programma geboekt. Voor werkdruk zouden we een externe partij in huis halen om op medewerkers- en afdelingsniveau ondersteuning te bieden. Hier is nog geen actie op ondernomen omdat we ons eerst focussen op leren en ontwikkelen en digitale vaardigheden. Daarnaast is het ook logisch om de resultaten van het werkbelevingsonderzoek ook af te wachten om daarna gericht actie op de werkdruk te ondernemen.

PMO (periodiek medisch onderzoek)

Dit is als 'middenrisico-klasse' gecategoriseerd in de opgestelde RI&E en zal naar alle waarschijnlijkheid in 2e helft 2026 worden opgepakt (waarbij zal moeten worden bepaald in welke vorm). Uiteraard binnen daarvoor gestelde budget.

	Begroting	Besteding	Restant
Organisatie Ontwikkel Programma (2025) / ARBO - PMO onderzoek	240.000		240.000
PMO onderzoek 2024 (via reserve jaarovergang)	50.000		50.000

5 Investerings

Met de vaststelling van de programmabegroting 2025 heeft de raad de investeringskredieten uit het investeringsprogramma 2024-2026 beschikbaar gesteld. Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen van voorgaande jaren die in 2025 doorlopen en de bij begroting 2025 beschikbaar gestelde investeringskredieten.

In de financiële verordening is opgenomen dat er moet worden gerapporteerd of toegelicht als de afwijking ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet > € 100.000 is of gaat worden.

Om te kunnen voldoen aan het begrotingscriterium voor de rechtmatigheid wordt voortaan voor elke overschrijding van de lasten en/of onderschrijding van de baten een aanvullend krediet aan de raad gevraagd en een voorstel tot dekking van de extra kapitaallasten gedaan.

Dus ook als de afwijking < € 100.000 is.

Bedragen x € 1

	Beschikbaar gesteld krediet	U/I	Cumulatief besteed t/m 2024	Beschikbaar in 2025	Werkelijk besteed t/m augustus 2025	Nog beschikbaar
Locatie Oostwoud opvang Oekrainse Vluchtelingen	1.514.262	U	1.452.000	62.262	242.000	-179.738
"	-1.514.262	I	-1.452.000	-62.262	-62.262	0
Locatie Frisiabrug opvang Oekrainse Vluchtelingen	1.836.510	U	928.355	908.155	1.242.048	-333.893
"	-1.836.510	I	-928.355	-908.155	-908.155	0
Grond recreatiepark Bloemketerp		U		540.000	540.000	0
Recreatiewoningen Bloemketerp		U		1.600.000	1.600.000	0
Uitbreiding St. Radbodusschool Dronrijp	397.000	U	0	397.000		397.000
Gebouw recreatiepark Bloemketerp		U		1.890.000	1.881.537	8.463
"		I		-150.000	-75.000	-75.000
Franeker Verwent - 1e fase	400.000	U	80.745	319.255	42.020	277.235
Parkeerterrein Julianastraat Franeker	270.000	U	49.172	220.828	9.599	211.229
"		I	-8.000			0
Brug Herbaijum	925.000	U	14.516	910.484		910.484
Brug Herbaijum		I	0			0
Fietspad Hatzum - Winsum	1.992.232	U	950.619	1.041.613	170.575	871.038
Fietspad Hatzum - Winsum	-381.492	I	-160.000	-221.492		-221.492
Brug Puoldyk Dronryp	500.000	U	434.850	65.150	23.042	42.108
Brug Salverdervaart - V. Harinxmakanaal		U		283.000		283.000
Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem	182.000	U	5.213	176.788	181.326	-4.539
Franeker Verwent - 2e fase		U		400.000		400.000

Gemeente Waadhoeke

Renovatie brug Dongjumerweg Ried		925.000	U	73.151	851.849		851.849
Fietspad Winsum - Sideriushoek		418.622	U	45.619	373.003	48.993	324.010
Fietspad Winsum - Sideriushoek		-88.533	I	0	-88.533		-88.533
Brug Gernierswei Meneamerfeart		174.000	U	0	174.000		174.000
Damwand Oostelijke Industrieweg Franeker		3.200.000	U	0	3.200.000		3.200.000
Damwand NO zijde vaart Tichelersdyk Berltsum		207.000	U	14.002	192.998	-14.002	207.000
Vervanging damwand haven Ried		390.000	U	54.746	335.254	323.334	11.920
"			I			-3.141	3.141
Pilot renovatie fietspad Deinum - Boksum		160.000	U	126.496	33.504	5.242	28.262
"			I	-11.759	11.759		11.759
Brug Bloemketerp 6 / Schalsumervaart Franeker			U		178.000		178.000
Burg Dyksterhuzen 8 / Sylsleat bij Bitgummole			U		414.422		414.422
Damwand Salverdaweg Franeker			U		283.000		283.000
Vervanging tractie: Volkswagen Crafter Pickup Kraan		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Renault Master T35 2.3 DCI L3H2		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Verv. VW Transporter 10-BS-KR		55.000	U		55.000		55.000
Vervanging tractie: Mercedes Benz		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging kolkenzuiger			U		300.000		300.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-37-Z			U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-38-Z			U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-39-Z			U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-40-Z			U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-41-Z			U		65.000		65.000
Verv. Citroen Berlingo 00-VXR-Z			U		50.820		50.820
Verv. Pick Up V-388-RF			U		69.600		69.600

Gemeente Waadhoeke

Verv. Pick Up V-528-LV			U		69.600		69.600
Verv. Pick Up VN-698-S			U		69.600		69.600
Verv. VW Transporter 53-BV-JX			U		87.000		87.000
Verv. VW Transporter 15-BP-VH			U		57.750		57.750
Verv. Nissan Iberica 5-VBD-09			U		87.000		87.000
Verv. Nissan Iberica 5-VBD-03			U		87.000		87.000
Verv. Nissan Iberica 5-VBD-10			U		87.000		87.000
Verv. VW Transporter 20-VTN-9			U		57.750		57.750
Verv. Fiat Ducato VHJ-42-Z			U		65.000		65.000
Verv. Nissan Iberica (extra) 5-VBD-01			U		105.270		105.270
Trekkenwand Koornbeurs		350.000	U	313.158	36.842		36.842
Lift en mindervalidentoilet stadhuis Franeker		75.000	U		75.000	94.888	-19.888
Vervanging JD Cirkelmaaier			U		165.000		165.000
Vervanging JD Cirkelmaaier			U		165.000		165.000
Software Belastingen		100.000	U		100.000	70.550	29.450
TOTAAL		10.410.828		1.982.529	15.707.111	5.412.594	10.294.518

Algemene toelichting

Door vertraging in de uitvoering van de investeringen lopen de uitgaven achter bij de planning,

De baten zijn zichtbaar gemaakt als -bedragen. Dit ook met het oog op het begrotingscriterium voor de rechtmatigheid.

In jaarrekening 2024 is aangegeven dat de volgende investeringen afgerond worden in 2025:

- Parkeervoorziening Ockingahiem
- Trekkenwand Koornbeurs
- Franeker Verwent - 1e fase

Afwijking kredieten

Voor de volgende investeringen blijkt dat de beschikbaar gestelde kredieten ontoereikend zijn.

Locatie Oostwoud opvang Oekraïense Vluchtelingen

De locatie is gereed en begin 2025 in gebruik genomen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De realisatie laat zien dat er € 1.694.000 is besteed om de locatie gereed te maken. Dit betekent dat er een aanvullend krediet noodzakelijk is van € 179.738. De dekking vindt plaats door middel van een aanvullende aanvraag van transitiekosten bij het ministerie van Asiel & Migratie.

Locatie Frisiabrug opvang Oekraïense Vluchtelingen

De locatie is gereed en begin 2025 in gebruik genomen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De realisatie laat zien dat er € 2.170.403 is besteed om de locatie gereed te maken. Dit betekent dat er een aanvullend krediet noodzakelijk is van € 333.893. De dekking vindt plaats door middel van een aanvullende aanvraag van transitiekosten bij het ministerie van Asiel & Migratie.

Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem

Om te voldoen aan welstandseisen moest de scheidingsmuur met de panden Voortstraat zodanig uitgevoerd worden dat er € 55.000 aan extra kosten zijn ontstaan. Hier was in het krediet geen of onvoldoende rekening mee gehouden.

Het structurele effect van de hogere kapitaallasten is € 7.150 m.i.v. 2026 (10 jaar afschrijving € 55.000 = € 5.500 en 3% rente € 1.650).

Lift en mindervalidentoilet stadhuis Franeker

De laatste factuur is binnen en de kosten komen uit op € 97.371. Het beschikbaar gestelde krediet is met € 22.371 overschreden omdat er geen rekening was gehouden met het aanbrengen van automatische deuropeners en bijkomende kosten zoals vloerbedekking vervangen bij lift en mindervalidentoilet. Daarnaast was de prijs van de lift gestegen.

Het structurele effect van de hogere kapitaallasten is € 2.162 m.i.v. 2026 (15 jaar afschrijving € 22.371 = € 1.491 en 3% rente € 671).

6 Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van verslagjaar 2023 is het college van B&W zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt opgenomen. Het doel van deze verandering is om meer transparantie te geven in de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om een beter gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken.

In de auditcommissie is afgesproken dat de tussentijdse rechtmatigheidsverantwoording in de Berap plaatsvindt.

De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat over 3 criteria:

- Het voorwaarden criterium
- Het begrotings criterium
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Verantwoording

- Het voorwaarden criterium

Tot en met 31 augustus 2025 zijn voor een bedrag van € 0,7 miljoen (t/m april € 0,4 miljoen) de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd. Het betreft onder andere ingenieursdiensten, stedenbouwkundige diensten, groenafval en beveiliging.

Geëxtrapoleerd bij gelijkblijvende omstandigheden wordt een onrechtmatigheid verwacht van

€ 0,9 miljoen per 31 december 2025. Wat het saldo daadwerkelijk wordt hangt sterk af van de voortvarendheid waarmee zaken worden opgepakt. Geplande maatregelen zoals aanbestedingen etc. moeten ervoor zorgen dat het geëxtrapoleerde saldo wordt gemitigeerd. Vermoedelijk wordt het verwachte onrechtmatige saldo van de ingenieursdiensten lager door een nadere analyse van de uitgaven in relatie met de in 2024 gesloten raamovereenkomst.

Ter vergelijking: over het jaar 2022 waren voor een bedrag van € 0,8 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd, 2023 € 0,9 miljoen en 2024 € 0,8 miljoen.

- Het begrotings criterium

De geconstateerde afwijkingen van de begroting en (eventuele) investeringskredieten worden in de Berap toegelicht en middels een begrotingswijziging aan de raad ter vaststelling voorgelegd.

- Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd. Het risico op misbruik & oneigenlijk gebruik ligt voor een belangrijk deel bij de uitkeringen en voorzieningen sociaal domein. Deze stromen zijn uitbesteed aan de Dienst en derhalve niet in scope voor de werkzaamheden van de gemeente ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

7 Reserves

Algemene Reserve

	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
<i>Prognose beginstand begroting 2025</i>	18.322.245			
<i>Budgettaire effect begrotingswijzigingen op de algemene reserve na vaststelling begroting 2025</i>	-1.611.000			
Algemene reserve	16.711.245	6.222.116	3.955.100	18.978.261
Mutaties primitieve begroting 2025				
Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2025-2029			144.900	
Mutaties 1e begrotingswijziging				
(1.03) Restauratie Oude Smidse Franeker			240.000	
Mutaties 2e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 3e begrotingswijziging				
(3.01) Aankoop recreatiepark Bloemketerp			3.340.200	
(3.04) Sloop zwembad Bloemketerp			170.000	
(3.08) Aanvulling subsidie Seewyn 2025			60.000	
Mutaties 4e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 5e begrotingswijziging				
(5.03) Resultaatbestemming 2024		6.222.116		
Mutaties 6e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 7e begrotingswijziging				
Geen mutaties				

	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

De stand van de algemene reserve na de 8e begrotingswijziging is € 18.978.261. De mutaties in de algemene reserve in 2025 worden gepresenteerd in bovenstaande tabel. De stand van de algemene reserve is na verwerking van de mutaties in deze Berap II € 20.478.261 (9e begrotingswijziging).

Overige reserves

De stand van de reserve sociaal domein is na de 8e begrotingswijziging is € 2.994.461.

De mutaties in de reserve sociaal domein in 2025 worden gepresenteerd in onderstaande tabel.

De stand van de reserve sociaal domein is na verwerking van de mutaties in deze Berap II
€ 3.654.130 (9e begrotingswijziging).

	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	4.571.495	3.393.145	4.970.179	2.994.461
<i>Budgettaire effect begrotingswijzigingen op de reserve sociaal domein na vaststelling begroting 2025</i>		3.393.145	4.399.857	
Mutaties 1e begrotingswijziging				
(1.09) Pilot groeituin			300.000	
Mutaties 2e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 3e begrotingswijziging				
(3.06) Tweede locatie KOS op 't Bildt			58.587	
(3.11) Implementatie EPA aanpak			36.735	
(3.13) Alleenverdienersproblematiek			30.000	
Mutaties 4e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 5e begrotingswijziging				
(5.05) Gebiedsteam op school			145.000	
Mutaties 6e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 7e begrotingswijziging				
Geen mutaties				
Mutaties 8e begrotingswijziging				
Geen mutaties				

8 Ruimte in de begroting

In dit hoofdstuk is de ruimte in de begroting zichtbaar gemaakt. Als eerste wordt een tabel gepresenteerd met de totalen per programma in de programmabegroting zodat er een actueel beeld wordt geschetst van de programmatotalen.

Vervolgens is een tabel opgenomen met de bedragen die de ruimte in de begroting weergeven, namelijk de stand van de budgetten voor onvoorziene uitgaven incidenteel en structureel en het nog beschikbare saldo van de begroting.

Het budget onvoorzien met bestemming is hierin niet meegenomen. In dit budget zijn de reserveringen opgenomen van de loon & prijscompensatie, en de taakmutaties vanuit het Gemeentefonds. De reserveringen kunnen als dekking worden ingezet als de taakmutatie concreet is gemaakt. Er volgt altijd een begrotingswijziging.

Wijziging op programmaniveau

In onderstaande tabel zijn op programma niveau de totalen van de begroting gepresenteerd. U ziet de ontwikkeling van de primitieve begroting naar de begroting t/m de 8e wijziging en het effect van de begrotingswijziging vanuit deze Berap II (9e).

Programma		Primitief	Begroting	Wijziging	Begroting na wijziging
Lasten					
1	Bestuur en Ondersteuning	4.421.025	4.728.156	657.000	5.385.156
2	Veiligheid	5.680.784	5.694.047	-5.091	5.688.956
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	9.812.975	11.306.628	85.480	11.392.108
4	Economie	4.555.152	5.165.214	2.152.499	7.317.713
5	Onderwijs	7.170.660	7.408.267	-209.406	7.198.861
6	Sport, Cultuur en Recreatie	13.831.175	16.988.900	201.523	17.190.423
7	Sociaal Domein	75.305.613	81.037.931	1.562.906	82.600.837
8	Volksgezondheid en Milieu	16.963.318	18.305.417	63.992	18.369.409
9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	5.149.062	8.024.960	225.042	8.250.002
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	22.109.609	22.485.764	963.431	23.449.195
	Mutatie reserves	4.200.000	13.832.316	4.498.326	18.330.642
Totaal Lasten		169.199.373	194.977.600	10.195.702	205.173.302
	<i>Waarvan onvoorzien</i>	<i>2.247.622</i>	<i>1.879.264</i>	<i>798.968</i>	<i>2.678.232</i>
Baten					
1	Bestuur en Ondersteuning	825.820	825.820	155.000	980.820
2	Veiligheid	48.770	48.770	-141.100	-92.330
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	208.233	578.233	0	578.233
4	Economie	3.502.154	3.502.154	1.608.070	5.110.224
5	Onderwijs	1.366.462	1.431.417	336.020	1.767.437
6	Sport, Cultuur en Recreatie	881.181	1.257.740	190.976	1.448.716
7	Sociaal Domein	19.231.623	20.692.782	-522.420	20.170.362
8	Volksgezondheid en Milieu	14.940.480	15.327.214	0	15.327.214

Gemeente Waadhoeke

9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	1.913.308	3.474.579	-161.500	3.313.079
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	125.191.730	126.351.763	6.565.902	132.917.665
	Mutatie reserves	1.181.624	21.487.128	2.164.754	23.651.882
Totaal Baten		169.291.385	194.977.600	10.195.702	205.173.302
Resultaat		92.012	0	0	0

Ruimte in de begroting

Ruimte begroting 2025	Primitief	Begroting t/m 8e wijziging	Wijziging	Begroting na wijziging
Saldo onvoorzien eenmalig	0	612.995	207.086	820.081
Saldo onvoorzien structureel	503.326	16.907	0	16.907
Saldo begroting 2025	92.012	0	0	0
Totale ruimte 2025	595.338	629.902	207.086	836.988

Voor een specificatie van de bedragen onder "wijziging" verwijzen wij u naar de verzameltabel met de reguliere begrotingswijziging.